

Ontwerp-wijziging
BEOORDELINGSRICHTLIJN

ERKEND MOLENMAKER

(BRL ERM 3500)

Versie 1.3

Op 28 maart 2023 vastgesteld door het CCvD ERM
als ontwerpwijziging voor een openbare inspraakronde

Voorwoord

Het onderwerp van deze BRL is het werk aan historische molens zoals dat uitgevoerd wordt door molenmakersbedrijven. Dit omvat onderhoud, restauratie en verduurzaming van gaand en staand werk van molens. Dit betreft zowel wind als water aangedreven molens. Waar in deze BRL sprake is van 'molenmaker' wordt molenmakersbedrijf bedoeld.

Versie 2.0 van deze beoordelingsrichtlijn is op xx-xx-2023 vastgesteld door Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) en wordt per 1--xx--2023 gehanteerd voor het uitgeven van een procescertificaat op basis van de BRL 3500 Erkend Molenmaker.

Voorgeschiedenis

In 2002 is de eerste versie, 1.0, van 'De Erkende Molenmaker' tot stand gekomen in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Molenmakers (NVVM).

In 2011 bestond de wens om de erkenningsregeling aan te passen en op een hoger niveau te brengen. De NVVM heeft daartoe Hobéon gevraagd hiervoor een voorstel te doen. Eind 2011 is dit besproken. Naar aanleiding daarvan is een tweede versie gemaakt die goedgekeurd is door het bestuur van de NVVM. Op 23 november 2012 is de BRL door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg vastgesteld als versie 1.1.

Sindsdien hebben enkele kleine updates (regeling uitstel audits wegens bouwcrisis, wijzigingen van juridische aard) plaatsgevonden, tegelijk met andere updates van de tekst. Sinds 2013 hebben ook allerlei andere ontwikkelingen plaatsgevonden die nog niet verwerkt zijn, zodat een update van de BRL gewenst is.

Daarom is deze versie 2.0 gemaakt. De Restauratieladder is expliciet opgenomen en de eisen aan het werk zijn expliciet gemaakt. Ook is er een verbeterde omschrijving van de werkwijze bij certificering opgenomen (o.a. omvang en inhoud audits; onderscheid initiële en vervolgaudits; relatie met ISO 9001) en is er een harmonisatie van teksten met andere BRL-en van de ERM doorgevoerd. De harmonisatie houdt ook in dat de certificeringsgrondslag overgaat van certificatie van het managementsysteem (ISO 9000) naar certificatie van het proces/product (ISO 17065).

Versie 2.0 kwam tot stand m.b.v. een begeleidingscommissie waarin zitting hadden: Matthijs Ero, Vereniging De Hollandse Molen; Walter de Koning en Christian Braak, ERM; Gerrit van de Pol, Monumentenwacht Gelderland; Mark Ravesloot, Provincie Zuid-Holland; Gerard Troost, RCE; Lucas Verbij, NVVM/Verbij Hoogmade, Anne Wieringa, Wieringa Bouwadvies. Miranda Maring trad op als rapporteur.

Beheer

Deze beoordelingsrichtlijn wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM). Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Restauratiekwaliteit, ondergebracht bij ERM, beheert deze beoordelingsrichtlijn inhoudelijk. De actuele versie van deze beoordelingsrichtlijn staat op de website van ERM (www.stichtingERM.nl) en is op elektronische wijze tegen ongewenste aanpassingen beschermd.

Het is niet toegestaan om wijzigingen aan te brengen in de originele en door het CCvD Restauratiekwaliteit goedgekeurde en vastgestelde teksten met het doel hieraan rechten te (kunnen) ontnemen.

© 2023 Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg

Vrijwaring

ERM is behoudens in geval van opzet of grove schuld niet aansprakelijk voor schade die bij de certificatie-instelling, het gecertificeerde bedrijf of derden ontstaat door het toepassen van deze beoordelingsrichtlijn met de bijbehorende uitvoeringsrichtlijnen of bij het gebruik van de bijbehorende certificatieregeling.

Inhoud

1.	Inleiding		5
1.1	Uitgangspunten	5	
1.2	Onderwerp en toepassingsgebied		5
2	Eisen aan het bedrijf		7
2.1	Basiseisen	7	
2.2	Bedrijfsprofiel	7	
2.3	Bedrijfsuitrusting en werkplaats	7	
2.4	Kennis en ervaring	8	
2.5	Functieomschrijvingen en hiërarchische verhoudingen	10	
2.6	Scholingsplan	10	
2.7	Eisen aan de continuïteit van de kennis	11	
2.8	Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering	11	
2.9	Bedrijfs grootte	11	
3	Eisen aan de organisatie		12
3.1	Beleid	12	
3.2	Overlegstructuur	12	
3.3	Inkoop	12	
3.4	Selectie en beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers	13	
3.5	Wet- en regelgeving	13	
3.6	Gebruik logo Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg	13	
4	Eisen aan het proces		14
4.1	Algemeen	14	
4.2	Contractvorming	16	
4.3	Eisen aan het restauratieproces	19	
5	Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking		22
5.1	Algemeen	22	
5.2	Verantwoordelijkheid	22	
5.3	Klachtenregistratie en -behandeling	22	
5.4	Meetmiddelen	23	
5.5	Externe kwaliteitsbewaking	23	
6	Externe kwaliteitsbewaking		24
6.1	Eisen aan de certificerende instelling	24	
6.2	Kwaliteitstoetsing door certificerende instelling	24	
6.3	Deskundigheid certificatiepersoneel	26	
6.4	Sanctiebeleid	27	
6.5	Het certificaat		28
Bijlage 1.	Definities en begrippen		29
Bijlage 2.	Onderscheid onderdelen gaand en staand werk bij windmolens		34
Bijlage 3.	Procedure ter verkrijging van een certificaat		40
Bijlage 4.	Auditprotocol		41

Bijlage 5. Conversietabel ISO 9001, VCA EN BRL 3500	44
Bijlage 6. Vergunningplicht: wetten en verordeningen	46
Bijlage 7. Fotovoorbeelden Restauratieladder voor het gaande werk	50
Bijlage 8. Richtlijnen gebruik logo Restauratiekwaliteit	59

1. Inleiding

1.1 Uitgangspunten

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen worden door de certificatie-instellingen gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag c.q. de instandhouding van een procescertificaat BRL 3500 'Erkend Molenmaker' voor het werk aan historische molens zoals dat uitgevoerd wordt door molenmakersbedrijven.

Naast de eisen in deze BRL 3500 Erkend Molenmaker stellen de certificerende instellingen bij certificering aanvullende eisen: algemene procedure-eisen die zijn vastgelegd in het algemeen certificatiereglement van de betreffende instelling. Door het ondertekenen van de certificatie-overeenkomst stemt de aanvrager in met het certificatiereglement van de certificerende instelling.

Het onderwerp van deze beoordelingsrichtlijn is een proces in de zin van NEN-EN-ISO/IEC 17065.

Waar in dit document 'certificaathouder' staat, mag ook 'aanvrager' worden gelezen, en omgekeerd. Dat geldt ook voor de termen 'molenmaker', 'bedrijf', 'organisatie' en 'entiteit'.

Voor definities en begrippen in deze beoordelingsrichtlijn wordt verwezen naar Bijlage 1 en 2.

1.2 Onderwerp en toepassingsgebied

Deze beoordelingsrichtlijn (BRL) beoogt de kwaliteit te borgen van het werk aan historische molens zoals dat uitgevoerd wordt door molenmakersbedrijven. Dit omvat het onderhoud, restauratie en verduurzaming van gaand en staand werk van molens. Het betreft de voorbereiding en uitvoering, tevens de daarbij benodigde vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering en tenslotte het afleggen van schriftelijke verantwoording van de uitgevoerde handelingen.

Molens

Het onderwerp van deze BRL betreft zowel wind als water aangedreven molens. Onder de term 'molens' wordt verstaan molens die gebouwd werden of worden om een werktuig mee aan te drijven. Molens die enkel bedoeld zijn om elektriciteit mee op te wekken (windturbines) vallen hierbuiten. Werkzaamheden aan een molen die geen monument is, vallen niet onder het toepassingsgebied van deze beoordelingsrichtlijn.¹

Gaand werk en staand werk

Voor de indeling in gaand en staand werk is gebruik gemaakt van de URL 2005. Deze indeling is beschreven in bijlage 2 'Definities gaand en staand werk' bij deze BRL.

De werkzaamheden van het gaande werk vallen onder Stabu/NL SFB-code:

- STABU 90 = NL/ SFB 77.1 vaste functionele voorzieningen; molens
- STABU 90 = NL/ SFB 77.10 vaste functionele voorzieningen; molens, algemeen (verzamelniveau)
- Het gelucht 90-1 = NL/ SFB 77.11 vaste functionele voorzieningen; molens, het gevluht
- Assen en spillen 90-2 = NL/ SFB 77.12 vaste functionele voorzieningen; molens, assen en spillen
- Molenwielen 90-3 = NL/ SFB 77.13 vaste functionele voorzieningen; molens, molenwielen
- Vang 90-4 = NL/ SFB 77.14 vaste functionele voorzieningen; molens, vang
- Inrichting 90-5 = NL/ SFB 77.15 vaste functionele voorzieningen; molens, inrichting

¹ Uiteraard kan het gedachtengoed van deze BRL ook gebruikt worden voor niet-monumentale molens. De uitgangspunten en kwaliteitseisen kunnen immers ook daar bijdragen aan de kwaliteit van werkzaamheden.

Eisen aan het werk van de molenmaker

De molenmaker werkt volgens de eisen in deze BRL.

Een molenmaker werkt samen met of treedt op als hoofdaannemer voor andere vakdisciplines, zoals metselaars, voegers, schilders en rietdekkers. Deze beoordelingsrichtlijn borgt daarom ook de kwaliteit van de aansturing door de molenmaker van deze onderaannemers², met inbegrip van een juiste toepassing van de uitvoeringsrichtlijnen die van toepassing zijn op het staande werk. Het betreft URL 4003 Historisch metselwerk, URL 4004 Riet (paragraaf 3.8), URL 4006 Historisch voegwerk, 4009 Historisch schilderwerk (bijlage schilderwerk aan molens), URL 4012, Historisch metaal en URL 5001 Houtaantasting.

De eisen aan gaand werk zijn niet uitgeschreven in uitvoeringsrichtlijnen. De toepassing van de Restauratieladder op het gaande werk is geduid in Bijlage 7. Fotovoorbeelden Restauratieladder voor het gaande werk

Normaal ('klein') onderhoud vs. groot onderhoud/ restauratie

Een deel van de eisen aan het werk van de molenmaker heeft alleen betrekking op groot onderhoud en op restauratie van de molen. Daarom is in deze BRL daar waar nodig onderscheid gemaakt tussen normaal onderhoud en groot onderhoud en restauratie door de toevoeging 'Specifieke eisen voor groot onderhoud en restauratie'. De eisen voor groot onderhoud en restauratie mogen vanzelfsprekend ook toegepast worden bij normaal onderhoud, indien de opdrachtgever en certificaathouder dat overeenkomen.

Van normaal onderhoud is sprake als een object in overwegend redelijk tot goede staat verkeert, het werk zich beperkt tot één discipline (bijvoorbeeld alleen schilderwerk of alleen rietdekkers). Van groot onderhoud is sprake als een object in matige of slechte staat verkeert en er meerdere disciplines moeten worden ingezet om het werk uit te voeren.

Molenmaker en molenadviseur

Deze beoordelingsrichtlijn geldt voor het proces van de voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden aan de molen ter plaatse en in de werkplaats van de certificaathouder. Advieswerkzaamheden zoals beschreven in de URL 2002 Molenadvies (bouwtechnische opname, werkomschrijvingen, bestekken, meerjarenonderhoudsplannen) vallen niet onder deze beoordelingsrichtlijn. De molenmaker kan tijdens de werkvoorbereiding en uitvoering een coachende rol innemen.

² Paragraaf 4.3.3. van deze BRL omschrijft de eisen aan onderaanneming en de borging van de kwaliteit daarvan door de molenmaker.

2 Eisen aan het bedrijf

2.1 Inschrijving Handelsregister / basiseisen

De certificaathouder dient als hoofdaannemingsbedrijf in de bouwnijverheid te zijn ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel of een in het land van vestiging van de certificaathouder vergelijkbaar register.

Als bewijs daarvan moet een recent uittreksel (maximaal 1 jaar oud) van het Handelsregister van de betreffende Kamer van Koophandel worden overlegd aan de certificatie-instelling.

Verder dient het bedrijf ter identificatie te overleggen:

1. Inschrijving bij bedrijfsvereniging
2. Statuten en leveringsvoorwaarden;
3. Bank-, btw en g-rekening nummer;
4. CAR- en WA-verzekering.

2.2 Bedrijfsprofiel

De certificaathouder beschrijft het eigen bedrijfsprofiel met aandacht voor specialiteiten, kennis en vaardigheden. Bij het bedrijfsprofiel beschrijft de certificaathouder de identiteit en geschiedenis ('roots') van het eigen bedrijf.³

2.3 Bedrijfsuitrusting en werkplaats

1. Werkplaats

De bedrijfs- en opslagruimten en de bedrijfsinrichting en -uitrusting dienen op de aard en omvang van de werkzaamheden te zijn afgestemd en dienen te waarborgen dat de kwaliteit van materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten beheersbaar zijn. Dit geldt eveneens voor werkzaamheden aan het object in de werkplaats of object ter plaatse, (de)montage, transport en opslag.

2. Machines en gereedschap

Er zijn machines, elektrisch gereedschap, handgereedschap en hijs en takelmaterieel aanwezig om al de voorkomende werkzaamheden op de juiste wijze uit te voeren. De machines voldoen aan de bij of krachtens het Warenwetbesluit machines gegeven voorschriften (implementatie van de Machinerichtlijn 2006/42/EG).

Er is een adequaat systeem van periodieke keuring van de aanwezige machines. De keuringen zijn toetsbaar en aantoonbaar vastgelegd.

3. Meetinstrumenten

Het bedrijf gebruikt meetinstrumenten, conform de gebruiksinstructie van de fabrikant/ leverancier, voor het meten van het houtvochtgehalte met behulp van een elektrische houtvochtmeter voorzien van temperatuur- en houtsoortcorrectie (elektrische weerstandsmeter).

Voor meetinstrumenten die periodiek gekalibreerd moeten worden, gelden de voorschriften van de fabrikant/ leverancier voor zover niet in normbladen vastgelegd.

4. Materiaal

Het bedrijf dient te kunnen beschikken over voldoende hout van de juiste kwaliteit en van de juiste soort en met het juiste vochtpercentage om het werk uit te kunnen voeren.

³ Het is de bedoeling dat dit bedrijfsprofiel zich laat beschrijven zonder bijzondere belasting voor de certificaathouder. De praktijk is toch al zo, dat een bedrijfseigen kwaliteitshandboek en/of personeelshandboekje doorgaans begint met een korte introductie van juist deze onderwerpen: de specialiteiten en de geschiedenis van de certificaathouder. Dit betreft een lichte informatieplicht, die is bedoeld om de kennismaking met de certificaathouder te versnellen, niet om uitputtend te onderzoeken.

2.4 Kennis en ervaring

2.4.1 Ervaring organisatie

De certificaathouder is een ambachtelijk bedrijf dat vertrouwd is met het werk aan historische molens zoals dat uitgevoerd wordt door molenmakersbedrijven.

Toelichting:

Dit omvat het onderhoud, restauratie en verduurzaming van molens. Dit betreft zowel gaand en staand werk, van zowel wind als water aangedreven molens. Het betreft de voorbereiding en uitvoering, tevens de daarbij benodigde vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering.

Dit kan blijken uit het feit dat de certificaathouder gedurende vijf jaar voorafgaande aan de aanvraag voor diverse opdrachtgevers werkzaamheden heeft gerealiseerd. Dit wordt aangetoond met een referentielijst. Deze lijst dient van de bedoelde projecten een overzicht te geven van de betrokken medewerkers (uit het eigen personeel). De lijst beschrijft verder de monument status (rijks-, provinciaal, of gemeentelijk monument), het adres, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), het soort werkzaamheden (onderhoud, restauratie, service) en de naam van de opdrachtgever en/of adviseur⁴.

Het bedrijf beschikt over voldoende eigen personeel met aantoonbare vakbekwaamheid in molenmakerswerk. 'Voldoende' betekent dat het bedrijf de werkzaamheden kan blijven uitvoeren die nodig zijn voor het voortbestaan van het bedrijf.

Een molenmaker werkt samen met of treedt op als hoofdaannemer voor andere vakdisciplines, zoals metselen, rietdekken, voegen, schilderen, smeedwerk en behandelen van houtaantastingen. Een molenmakersbedrijf moet inzicht hebben in, en voldoende kennis hebben van, hun werkzaamheden om het werk van deze partijen te kunnen beoordelen en aansturen.

2.4.2. Kennis en ervaring van personeel

Het bedrijf bezit de hieronder genoemde kennis van, en ervaring met, de volgende disciplines en heeft daarvoor eigen personeel in dienst.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering geschiedt onder verantwoordelijkheid van een persoon met minimaal 5 jaar aantoonbare ervaring in het molenmakerswerk op het niveau van de kaderfunctie voorbereiding. De directie kan dit invullen door een ervaren voorman aan te stellen die de directie op het gebied van het molenmakersvak ondersteunt en op de werkvloer verantwoordelijk is voor het vakinhoudelijke eindresultaat.

Vorbereiding, evaluatie en oplevering:

Kaderfunctie: MBO-niveau 4 met minimaal 5 jaar ervaring.

Het bedrijf beschikt over een functionaris met voldoende kennis van:

1. technische en (bouw)historische opname van uit te voeren molenmakerswerk, waarbij aanwezig is, voldoende kennis van:
 - ernst en oorzaken van tekortkomingen in de technische staat van een bestaande situatie (dus inclusief de te verwachten ontwikkeling zonder ingrijpen);
 - historische vormgeving, detailleringen, constructies (verbindingen) en materialen;
 - materialen (herkomst, samenstelling, variëteiten, eigenschappen, duurzaamheid, gedrag onder extreme omstandigheden, uiterlijk, behandeling, bewerkbaarheid, normen, controle);

⁴ De omzet dient als indicatie van de omvang en complexiteit van het werk en de capaciteit van de certificaathouder en als specificatie van de vermelding op het certificaat. Dit betreft geen inhoudelijke eisen, maar slechts een informatieplicht.

- ouderdom, authenticiteit en bouwsporen;
- waardestelling (materie, vorm en functie);
- restauratie-ethiek, visies en doelstellingen;
- de mogelijke gevolgen van (voorgenomen) ingrepen op de bestaande situatie (waardestelling, prestaties, functioneren en onderhoudsbehoefte);
- idem van eventuele alternatieve oplossingen;

2. voor het werk relevante kennis van wet- en regelgeving over bouwen en monumenten, op het gebied van milieukwaliteit, arbeidsomstandigheden en de Warenwet (Machinerichtlijn), inclusief de Uitvoeringsrichtlijnen, specifiek:

- URL 4003 Historisch metselwerk;
- URL 4004 Riet; (paragraaf 3.8)
- URL 4006 Historisch voegwerk;
- URL 4009 Historisch schilderwerk (bijlage schilderwerk aan molens);
- URL 4012 Historisch Metaal;
- URL 5001 Houtaantasting;

3. het maken van een technische en historische verantwoorde opname voor het onderhoud en/of restauratie van molenmakerswerk.

4. het begroten en plannen van deze werkzaamheden;

5. het consulteren van specialisten/deskundigen;

6. de communicatie en informatie bij de uitvoering van onderhoud en restauratie van molens;

7. het bedienen en functioneren van een molen op het niveau van vrijwillig molenaar (indien binnen het bedrijf andere medewerkers aanwezig zijn met deze kennis kan daarvan gebruik gemaakt worden);

8. documenteren van bevindingen, werkzaamheden en gemaakte keuzes zodat beoordeeld kan worden of het gerealiseerde werk voldoet aan de contractuele verplichtingen zoals afgesproken in paragraaf 4.3.7. en aan de restauratie uitgangspunten, zoals omschreven in paragraaf 4.1.1;

9. interpreteren van onderhoudsplannen, aandachtspunten voor het beheer.

Uitvoering

Kaderfunctie uitvoering overall /leermeester/voorman-molenmaker: MBO-niveau 4 met minimaal 10 jaar ervaring⁵, tevens diploma voor leermeester.

Het bedrijf beschikt over een functionaris met voldoende kennis van:

1. het op historische ethisch verantwoorde wijze onderhouden en restaureren van molens, inclusief kennis van historische vervaardigingstechnieken, traditionele en moderne technieken van conserveren, repareren, kopiëren, imiteren en verbeteren; maatvoering;

2. het bedienen en functioneren van een molen op het niveau van vrijwillig molenaar;

3. demontage van molens, geheel of partieel;

⁵ Gelet op het feit een molenmakersvak een ambacht is dat veel verschillende facetten kent en deze niet doorlopend voorkomen kost het veel tijd om het vak te leren. Het vak kan alleen geleerd worden door lang mee te lopen en tenminste 50% van de werktijd aan molens te besteden. Bovendien geldt bij molens, meer dan bij 'niet molen' monumenten, dat ervaring nodig is om het werk ook veilig te kunnen uitvoeren, zowel voor de medewerker van het molenbedrijf als voor de molen.

4. werken volgens relevante vergunningen, richtlijnen en deze uitvoeringsrichtlijn;
5. uitvoeren van molenmakerswerk op een historische en duurzame wijze;
6. inzetten en aansturen van de ambachtslieden tijdens de uitvoering en het bewaken van hun kwaliteit;
7. communicatie en informatie voor zover het molenmakerswerk betreft.
8. In het kader van het onderhouden van het ambacht is het wenselijk een leermeester en leerlingen in dienst te hebben.

Molenmakerswerk

Molenmaker: MBO-niveau 4 met minimaal 10 jaar ervaring⁶;

Aankomend molenmaker: MBO-niveau 2 met en opleiding voor niveau 3 reeds gestart; minimaal 1 jaar ervaring.

Het bedrijf beschikt over een functionaris met voldoende kennis van:

Het voorbereiden en uitvoeren van molenmakerswerk in de werkplaats en op locatie in de molen op een technisch en historisch verantwoorde wijze, onder andere:

- beoordelen van de technische staat van molenonderdelen,
- bepalen van geëigende werkmethoden voor conserveren, herstellen, kopiëren en imiteren,
- verwijderen van aangetaste onderdelen in de juiste omvang,
- documenteren en opslaan,
- detailleren van houtconstructies,
- toepassen juiste houtsoorten,
- toepassen juiste verbindingstechnieken,
- verwerken en aanbrengen op duurzame wijze.

2.5 Functieomschrijvingen en hiërarchische verhoudingen

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de medewerkers zijn omschreven in een functieomschrijving. Het bedrijf kan ook verwijzen naar de functieomschrijvingen van de CAO- (UTA en bouw) eventueel aangepast aan het molenmakersvak.

De hiërarchische verhoudingen, taken en bevoegdheden, zijn duidelijk en omschreven en bekend bij directie en medewerkers.

2.6 Opleidingsplan

Het bedrijf beschikt over een overzicht van de aanwezige kennis en kunde van de medewerkers. Het heeft per medewerker een overzicht van diploma's alsmede van de ervaring. Ervaring blijkt uit de werkzaamheden die de werknemer op diverse projecten heeft uitgevoerd

Bij de certificaathouder dient een specifiek meerjarig scholingsplan te functioneren, op basis van de aanwezige behoefte en rekening houdend met eventueel geconstateerde kennislacunes.

Dit opleidingsplan dient mede als doel te hebben: het opleiden van instromers en het behoud van het ambacht.

⁶ Zie vorige noot.

2.7 Eisen aan de continuïteit van de kennis

De certificaathouder dient aannemelijk te maken, dat de continuïteit van de kennis binnen het bedrijf is gewaarborgd.

De certificaathouder dient kennis, vaardigheden en kwaliteitsbewustzijn op peil te houden, ook in een periode zonder onderhouds- en restauratieprojecten, om als erkend molenmaker gekwalificeerd te blijven.

2.8 Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering

De certificaathouder dient te beschikken over een (wettelijke) bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. De minimale dekking van de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering is voor alle bedrijven € 2.500.000.

2.9 Bedrijfsgrootte

Afhankelijk van de bedrijfsgrootte kunnen delen van deze BRL als niet van toepassing worden beschouwd.

Deze BRL stelt voor kleine bedrijven (5 FTE of minder) minder administratieve eisen.

Eisen in deze BRL die niet gelden voor kleine bedrijven:

Overlegstructuur

Voor kleine bedrijven geldt dat zij aan de eisen van 3.2 Overlegstructuur moeten voldoen, echter met uitzondering van:

- beschrijving van wie aanwezig zijn bij een overleg, of vastlegging van het overleg dient plaats te vinden, of het verslag wordt verspreid en op welke wijze dit gebeurt en wie hiervoor verantwoordelijk is;
- in welke frequentie of op welke momenten overleg plaats dient te vinden.

Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsborging/ Algemeen

Voor kleine bedrijven geldt dat zij niet hoeven te beschikken over een procedure voor het uitvoeren van interne audits⁷ (paragraaf 5.1). Er dient wel een procedure voor projectcontroles (evaluaties) te zijn.

⁷ Toelichting; een interne audit geschiedt op het niveau van de kwaliteitszorg

3 Eisen aan de organisatie

3.1 Beleid

De certificaathouder heeft in de eigen organisatie een kwaliteitsbeleid vastgesteld dat gedocumenteerd is in een kwaliteitshandboek. Het beleid is bekend gemaakt aan het personeel en doorgevoerd in de organisatie.

Het kwaliteitsbeleid en het kwaliteitshandboek

- is gebaseerd op:
 - een strategische visie;
 - een analyse van de concurrentiepositie;
 - een analyse van eigen sterkten, zwakten, kansen en risico's;
 - een risicoanalyse van de kritieke kenmerken voor kwaliteitsbeheersing;
- heeft aandacht voor:
 - de eigen positie in de restauratiemarkt;
 - ketengerichte afstemming en verbetering
 - wensen van klanten en andere belanghebbenden;⁸
 - rekening houden met kansen en risico's voor de eigen organisatie en klanten;
 - wet- en regelgeving;
 - Arbobeleid (het toetsen op het navolgen van de Arbowetgeving valt niet onder de reikwijdte van deze BRL);
 - scholing (inclusief kennis en kunde van de medewerkers);
- is voorzien van SMART⁹-geformuleerde doelstellingen;
- schept voorwaarden voor uitvoering van het beleid;
- is inclusief kwaliteitszorg, verbetermanagement en klachtafhandeling (zie § 5.1).

3.2 Overlegstructuur

Om een volledige informatieoverdracht en stroomlijning van de activiteiten te kunnen waarborgen heeft de certificaathouder een heldere overlegstructuur, gebaseerd op een analyse van de overdrachtsmomenten.

Met betrekking tot de afzonderlijke overleggen wordt door de certificaathouder bepaald:

- wie aanwezig zijn bij het overleg;
- in welke frequentie of op welke momenten het overleg plaats dient te vinden; of vastlegging van het overleg dient plaats te vinden, of het verslag wordt verspreid en op welke wijze dit gebeurt en wie hiervoor verantwoordelijk is.

De certificaathouder heeft voor heldere communicatie – binnen de organisatie, als mede-met de opdrachtgever of naar derden – geborgd dat informatie altijd tijdig en volledig bij de relevante personen aanwezig.

3.3 Inkoop

De certificaathouder heeft omschreven welke functionarissen welke (teken-) bevoegdheden hebben in het inkoopproces. Als de voorbereiding en inkoop gebeuren door verschillende functionarissen, dan dient de overdracht van de juiste en volledige informatie te worden gewaarborgd.

⁸ Bijvoorbeeld overheden, subsidieverstrekkers, etc.

⁹ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

Goederen en materiaal worden altijd met heldere en duidelijke specificaties, in principe altijd schriftelijk en bij uitzondering mondeling besteld.

Goederen worden bij ontvangst, aan de hand van keuringsinstructies gekeurd. Het personeel dient op de hoogte te zijn wie verantwoordelijk is voor het accepteren van goederen en wat de keuringscriteria zijn.

3.4 Selectie en beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers

Het bedrijf kiest bij voorkeur voor leveranciers en onderaannemers die werken conform een uitvoeringsrichtlijn is die in beheer is bij ERM.

Afhankelijk van de aard en omvang van de werkzaamheden kan een bedrijf een niet erkende leverancier of onderaannemer inschakelen, mits gemotiveerd kan worden dat de kwaliteit geborgd is op tenminste het niveau van de uitvoeringsrichtlijn die voor die werkzaamheden geldt.

Het bedrijf registreert en archiveert de selecties en beoordelingen.

De beoordelingen worden gebruikt:

- als input bij de selectie van toeleveranciers en onderaannemers en toeleveranciers;
- als input voor de managementreview (zie par 5.2.1).

Ondernomen acties op negatieve beoordelingen worden aantoonbaar teruggekoppeld naar interne betrokkenen en – voor zover van toepassing – naar de betreffende toeleverancier of onderaannemer.

Daarbij staat centraal dat door inhuur van onderaannemers het kwaliteitsniveau van het molenmakersvak, zoals dat door het bedrijf geleverd wordt, gehandhaafd blijft.

3.5 Wet- en regelgeving

De certificaathouder dient de van toepassing zijnde wet- en regelgeving in acht te nemen.

De certificaathouder dient daarnaast bij de opdrachtgever na te gaan of de werkzaamheden een monument betreffen en of er vergunning- en subsidievoorwaarden van toepassing zijn.

Indien de certificaathouder constateert dat de door hem uit te voeren werkzaamheden vergunningplichtig zijn, maar er geen vergunning aanwezig is, dan wijst hij de opdrachtgever hierop.

Indien er sprake is van een vergunning, dient bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de inhoud daarvan en de voorwaarden die staan vermeld in de vergunning.

3.6 Gebruik logo Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg

De certificaathouder dient ervoor te zorgen dat het logo op de juiste wijze (conform de bepalingen in bijlage 8) wordt gebruikt.

Toelichting:

In bijlage 8 is de richtlijn omtrent het gebruik van het logo Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg opgenomen.

De certificaathouder heeft recht op gebruik van het logo (het is geen verplichting).

4 Eisen aan het proces

4.1 Algemeen

4.1.1 Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen over onderhoud en restauratie

Deze paragraaf bevat de uitgangspunten voor de beslissingen die door de opdrachtgever vooraf genomen moeten worden over onderhoud en restauratie van monumenten. De paragraaf is een hulpmiddel bij het overleg met de opdrachtgever over te maken keuzes.

Restaureren is alleen zinvol bij een blijvende betekenis van cultureel erfgoed en de hieraan verbonden waarden. Essentieel hierbij is dat dit erfgoed op een verantwoorde wijze wordt beheerd. Het gaat bij restaureren en beheren om het zoveel mogelijk vertragen van de tand des tijds. De tand des tijds dwingt tot regelmatig ingrijpen, waarbij in beginsel geldt: conserverend herstel. Daarvoor gelden de onderstaande uitgangspunten.

Bij restauratie is waardenstelling (herkennen en erkennen van waarden) door gekwalificeerd personeel, of een ingehuurde expert, altijd de eerste stap. De waardenstelling moet aantoonbaar en toetsbaar zijn. De wijze waarop en de mate waarin ingegrepen wordt is pas de tweede stap.

Elke ingreep is in meer of minder mate een aantasting van de cultuurhistorische waarde(n). Daarom is afwegen of de ingreep überhaupt noodzakelijk is, verstandig: het zich onthouden van een ingreep kan in bepaalde situaties de beste keuze zijn.

Eisen die gesteld worden aan een ingreep:

- Beperk de omvang van de ingreep, 'zo veel als noodzakelijk en zo weinig als mogelijk'.
- De ingreep is degelijk, om (opnieuw) ingrijpen zoveel mogelijk te voorkomen of zo lang mogelijk uit te stellen.
- De ingreep is passend (compatibel) binnen de gegeven situatie (de ingreep leidt niet tot nieuwe schade; reparaties zijn zwakker of gelijk aan de omliggende materialen van het origineel).
- Vervanging gebeurt bij voorkeur in hetzelfde materiaal (of materiaal met dezelfde eigenschappen) of techniek, tenzij dit tot schade zou leiden.

Dit heeft als consequentie voor toekomstige ingrepen dat beoordeeld moet worden of een maatregel

- compatibel¹⁰ is *en*
- herbehandelbaar¹¹ *of*
- omkeerbaar (reversibel)¹².

Op basis hiervan hanteren we onderstaande voorkeursvolgorde (hiërarchie) van restauratiecategorieën: de zogenaamde 'restauratieladder' (Tabel 1). In deze restauratieladder heeft uit oogpunt van onderhoud en restaureren een ingreep die genoemd staat in een bepaalde regel de voorkeur boven de ingreep in een eronder geplaatste regel.

Welke restauratiecategorie van toepassing is, hangt af van de fysieke samenhang en de historische waardenstelling van het betreffende bouwdeel. Het kan zijn dat voor alle onderdelen van het gebouw of object één restauratiecategorie wordt gekozen, maar er kunnen ook redenen zijn om voor de diverse onderdelen van het gebouw of object verschillende restauratiecategorieën te kiezen.¹³

¹⁰ *Compatibiliteit*: Een ingreep of behandeling mag geen schade (in technische of esthetische zin) toebrengen aan het aanwezige historische materiaal. De ingreep zelf dient binnen die randvoorwaarden zo duurzaam mogelijk te zijn.

¹¹ *Herbehandelbaarheid*: Een ingreep of behandeling moet herhaalbaar zijn na degradatie van de ingreep tot een onacceptabel niveau.

¹² *Reversibiliteit*: Een ingreep moet volledig omkeerbaar zijn. Of het gaat bij de ingreep om een herkenbare toevoeging, die dankzij de herkenbaarheid weer ongedaan kan worden gemaakt.

¹³ Bijvoorbeeld het repareren van het metselwerk en het verbeteren van de kozijnen in dezelfde muur.

De hier beschreven uitgangspunten vormen overigens ook een goed uitgangspunt bij ingrepen bij gebouwen en objecten zonder de status van beschermd monument.

Tabel 1: Hiërarchie van restauratiecategorïen (restauratieladder)

Restauratiecategorie		Toelichting
1. Conserveren/onderhoud		
2. Repareren		
3. Vernieuwen	a. Kopiëren	Zelfde vorm, zelfde (gelijksortig) materiaal, zelfde verbindingstechniek
	b. Imiteren	Zelfde vorm, ander materiaal en/of andere verbindingstechniek
	c. Verbeteren	Verbeteren prestatie; oorspronkelijke of aangepaste vorm, ander materiaal en/of andere verbindingstechniek.

Toelichting

In deze hiërarchie van restauratiecategorïen ('restauratieladder') gaan conserveren, onderhoud en repareren voor vernieuwen. Het materiaal is immers de fysieke drager van de cultuurhistorische waarde. Als conserveren of onderhoud onvoldoende is, gaat men over tot repareren.

Indien onderdelen niet meer gerepareerd kunnen worden of andere zwaarwegende argumenten bestaan (zoals veiligheid), gaat men over tot vernieuwen. Bij vernieuwen bestaan drie opties: kopiëren, imiteren en verbeteren.

Er moet bij vernieuwen (voor de professional) herkenbaar zijn dat sprake is van 'later werk'.

Vernieuwen vindt alleen plaats bij:

- bedreiging van het voortbestaan, het verval (van gebouw of gebouwdeel¹⁴) kan niet gestopt worden;
- technisch falen van een constructie, materiaal of afwerking;
- andere zwaarwegende argumenten.

Als traditionele technische middelen (kopiëren) niet toereikend blijken om een monument te restaureren, dan is het aanvaardbaar om een beroep te doen op bewezen moderne conserverings- en constructie-methoden (imiteren).

Het verbeteren van (onderdelen van) monumenten is alleen van toepassing als een gebruikersdoel (bijvoorbeeld veilig gebruik van een monument of verduurzaming) hierom vraagt en op voorwaarde dat de waardenstelling hiervoor de ruimte geeft.

4.1.2 Vastlegging volgens de restauratieladder

Voor het werk aan historische molens¹⁵ wordt een onderverdeling gemaakt tussen het gaand en stand werk.

Gaande werk

De eisen aan gaand werk zijn niet uitgeschreven in uitvoeringsrichtlijnen. De toepassing van de Restauratieladder op het gaande werk is geduid in Bijlage 7. Fotovoorbeelden Restauratieladder voor het gaande werk

¹⁴ Hiermee wordt tevens de molen bedoeld

¹⁵ Zie paragraaf 1.1. voor het onderwerp en toepassingsgebied van deze BRL.

Staan de werk

Voor het staande werk aan molens zijn onderstaande URL-en van toepassing. In de van toepassing zijnde URL worden voor de betreffende bouwdelen per restauratiecategorïe de minimale uitgangspunten (mogelijkheden voor de keuze voor materiaal, constructie, techniek, detaillering, vormgeving en kleurstelling) voor de restauratiewerkzaamheden omschreven.

Tabel 2. Restauratiecategorïeën in relevante URL-en voor stand werk

Uitvoeringsrichtlijn ERM	Vindplaats restauratiecategorïeën
4003 Historisch metselwerk	§ 3.1.2
4004 Riet	§ 3.1.2
4006 Historisch Voegwerk	§ 3.1.2.
4009 Historisch schilderwerk (bijlage schilderwerk aan molens)	§ 3.1.2.
4012 Historisch Metaal	§ 3.1.2.
5001 Houtaantasting	§ 3.2.1.

Vastlegging per werk

De (bij voorkeur vooraf vastgestelde) restauratiecategorïe dient tussen certificaathouder en opdrachtgever schriftelijk te worden vastgelegd. De vaststelling dient plaats te vinden op basis van de uitgangspunten zoals omschreven in paragraaf 4.1.1.

Tenzij anders overeengekomen dienen alle werkzaamheden binnen de voorgeschreven uitgangspunten van de vastgestelde restauratiecategorïe plaats te vinden. Indien tijdens de werkzaamheden onvoorziene zaken worden geconstateerd die het niet mogelijk maken om de werkzaamheden uit te voeren binnen de overeengekomen restauratiecategorïe, dient in overleg met de opdrachtgever opnieuw een categorïe (voor dat onderdeel) te worden vastgesteld.

4.2 Contractvorming

4.2.1 Bouwtechnische en bouwhistorische opname

Voor alle werkzaamheden (normaal onderhoud, groot onderhoud en restauratie) geldt:

In de bouwtechnische opname komen aantoonbaar minimaal de volgende aspecten aan bod:

a. Opname van de bestaande situatie

Voor zover de opname en analyse niet zijn verricht onder verantwoordelijkheid van de certificaathouder, dient de certificaathouder aantoonbaar te beoordelen of er een juiste opname en toetsing heeft plaatsgevonden overeenkomstig paragraaf 4.1.1 en deze paragraaf 4.2.

Specifieke eisen voor groot onderhoud en restauratie:

Voor aanvang van het werk dient de certificaathouder te kunnen beschikken over een (bouw)historische en bouwtechnische opname die aan de volgende eisen voldoet.

In de bouwhistorische opname komen aantoonbaar minimaal de volgende aspecten aan bod:

Vaststellen van specificaties van materiaal, constructie, techniek, detaillering, vormgeving en kleurstelling

- historische waardenstelling (materie, vorm en functie), dus inclusief de bouwsporen en de authenticiteit in het algemeen, daar waar nodig vastgelegd met beeldmateriaal;
- de bestaande vormgeving, techniek van vervaardiging, detaillering, constructie, materiaalkeuze en kleurstelling (historische stijl).

In de bouwtechnische opname komen aantoonbaar minimaal de volgende aspecten aan bod:

Vaststellen van maatregelen tot herstel

- classificatie van de werkzaamheden, eventueel per onderdeel, in een restauratiecategorie: 'conserveren', 'repareren', 'kopiëren', 'imiteren' of 'verbeteren';
- verschillen met de beoogde vormgeving, techniek van vervaardiging, detaillering, constructie en materiaalkeuze;
- de beschikbaarheid van eventuele alternatieve oplossingen;
- de mogelijke gevolgen van voorgenomen ingrepen (en mogelijke alternatieve oplossingen) op de bestaande situatie (waardenstelling, prestaties, functioneren en onderhoudsbehoefte).

Indien de kennis van de opdrachtgever en de certificaathouder onvoldoende is om tot een goede waardenstelling te komen van het monument, dient er een onafhankelijke ter zake kundige te worden geraadpleegd.

4.2.2 Contractvorming

Verantwoordelijkheden opdrachtgever

Bij het tot stand komen van de overeenkomst is de opdrachtgever verantwoordelijk voor het verstrekken van (indien van toepassing):

- de besteksvorschriften of werkomschrijving waaronder de vermelding van de restauratiecategorie(en) volgens welke de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden (indien van toepassing gespecificeerd op onderdeel niveau);
- de vergunning- en/of subsidievoorwaarden;
- alle overige informatie die noodzakelijk is om tot een volledige en eenduidige offerte te komen.

Verantwoordelijkheden opdrachtnemer

a. Controle en waarschuwingsplicht

De certificaathouder controleert een offerteaanvraag of besteksvorschrift op juistheid, volledigheid en eenduidigheid van de beoogde opdracht.

Bij een onjuiste of tegenstrijdige (besteks-)omschrijving van het werk waarschuwt de certificaathouder de opdrachtgever en doet zo mogelijk een voorstel voor duidelijkheid in de offerte, waarmee hij vastlegt wat het werk feitelijk inhoudt. Voor de opdrachtgever moet dit herkenbaar zijn.

De certificaathouder is als (ter zake kundige) gespecialiseerde professional in staat en verantwoordelijk voor het attenderen van de opdrachtgever op zaken die voor de opdrachtgever relevant zijn (zaken waar hij als doorgaans minder gespecialiseerde en wellicht minder professionele partij mogelijk niet bij stil staat).

b. Restauratiecategorie

Als er voor de uitvoering van de werkzaamheden in het bestek geen restauratiecategorie is omschreven verzoekt de certificaathouder de opdrachtgever om deze alsnog vast te stellen.

Een certificaathouder vermeldt in elke offerte op welke restauratiecategorie het aanbod is gebaseerd (indien dit blijkt uit het bestek of de werkomschrijving zoals door de opdrachtgever aan de certificaathouder vertrekt). Het kan zijn dat de opdrachtgever geen document beschikbaar heeft waarin een restauratiecategorie omschreven is. In dat geval geeft de offerte duidelijkheid over de restauratiecategorie door de omschrijving van de uit te voeren werkzaamheden.

c. Vergunningplicht

Indien een werk vergunningplichtig is, kunnen werkzaamheden uitsluitend onder het certificaat worden uitgevoerd in combinatie met een vergunning die uitdrukkelijk betrekking heeft op de overeengekomen leveringen en/of werkzaamheden.¹⁶

d. Opdrachtaanvaarding

De certificaathouder hanteert een vaste werkwijze voor het aanvaarden van opdrachten en het verwerken van wijzigingen bij opdrachtaanvaarding. Opdrachten dienen door de opdrachtgever altijd schriftelijk te zijn gegeven of door de molenmaker bevestigd, dit kan per mail of brief. Als de opdrachtbevestiging betrekking heeft op een offerte wordt in de opdrachtbevestiging naar de offerte verwezen. Als er geen offerte is, stuurt de molenmaker een AVA-contract en AVA-voorwaarden.

e. Inhoud offerte

De overeenstemming geeft invulling aan de volgende zaken (tenzij anders overeengekomen):

- beslisprocedure om aanwezige zaken (vrijkomende delen of materialen) prijs te geven;
- wijze van rapporteren door de certificaathouder;
- levering van opleverdossier; (bij opdrachten > € 5000 wordt altijd een opleverdossier aangeleverd);
- wijze van eindcontrole en oplevering.

Specifieke eisen voor groot onderhoud en restauratie:

- een restauratieverslag;
- (zoals omschreven in paragraaf 4.3.7)
- wijze van (tussentijds) evalueren.

4.2.3 Goedkeurmomenten

De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd op basis van de volgende, door de certificaathouder en zijn opdrachtgever schriftelijk overeen te komen, goedkeurmomenten.

Tabel 3: Goedkeurmomenten

NB: *Specifieke eisen voor groot onderhoud en restauratie zijn cursief gedrukt*

Goedkeurmoment	Standaard via
Opname	Offerte en opdrachtbevestiging
<i>Noodzaak onafhankelijk(e) documentatie/onderzoek</i>	
<i>Afbeeldingen en/of specificaties</i>	
Classificatie in restauratiecategorie (vooraf) (tabel 1, 4.1.1) <i>Inspectierecht</i>	
<i>Toetsing van opname (indien niet uitgevoerd door certificaathouder)</i>	-
Ontheffing vragen	-
Beslisprocedure onverwachte zaken	Notulen bouwvergadering
Wijze van rapporteren, rekening houdend met artikel 757a BW	
Wijze van eindcontrole en oplevering	
Deponeren van documenten	-

De uitvoeringsrichtlijn op grond waarvan de werkzaamheden worden uitgevoerd kan aanvullende goedkeurmomenten vermelden.

¹⁶ Deze bepaling moet uitsluiten dat werkzaamheden uitgevoerd onder het certificaat in conflict komt met de Erfgoedwet of monumentenverordening.

4.2.4 Afbakening verantwoordelijkheid (Instapmomenten) in relatie tot de classificatie in een restauratiecategorie

De certificaathouder kan de aanvraag of opdracht ontvangen terwijl het proces van voorbereiding al geheel of gedeeltelijk is afgerond door een opdrachtgever, architect of aannemer. Omdat dit gevolgen heeft voor de feitelijke verantwoordelijkheid van de certificaathouder, onderscheidt deze beoordelingsrichtlijn verschillende soorten opdrachten:

1. Opdrachten afkomstig van een professionele opdrachtgever die zich heeft toegelegd op het eigendom en/of beheer monumenten, bijvoorbeeld blijkende uit de statuten.
2. Opdrachten waarvan de specificaties en voorwaarden tot stand zijn gekomen via een kwaliteitssysteem volgens de BRL 2000, met certificaat voor de URL 2002 (bijvoorbeeld blijkende uit certificaat of vermelding op de www.stichtingerm.nl).
3. Opdrachten waarvan de specificaties en voorwaarden tot stand zijn gekomen via een kwaliteitssysteem volgens de BRL 3000 Erkend Restauratiebouwbedrijf (ERB), bijvoorbeeld blijkende uit een certificaat of vermelding op de www.stichtingerm.nl.
4. Overige opdrachten, bijvoorbeeld van een particuliere of niet gespecialiseerde opdrachtgever.

In het kader van deze beoordelingsrichtlijn wordt de certificaathouder niet beoordeeld op de inhoud van paragraaf 4.1.1 en 4.2.1 indien de opdracht behoort tot de soorten 1, 2, of 3¹⁷. De certificaathouder dient deze beperking tot uiting te laten komen in de prijsaanbieding en de opdrachtbevestiging/overeenkomst.

4.3 Eisen aan het restauratieproces

4.3.1 Vergunningen en aanvullende eisen

De certificaathouder dient zich, bij de opdrachtgever en op basis van deskundig inzicht, er aantoonbaar van te vergewissen:

- of de werkzaamheden vergunningplichtig zijn ingevolge de Wabo, de Erfgoedwet of een provinciale of gemeentelijke monumenten- /erfgoedverordening;
- welke vrijstellingen of ontheffingen van het Bouwbesluit 2012 voortvloeien uit de omgevingsvergunning (voor het aspect bouwen en/of voor het aspect monumenten);
- of het eventueel ontbreken van de benodigde vrijstellingen of ontheffingen zijn oorzaak vindt in het feit dat de werkzaamheden vergunningvrij zijn;
- op welke punten (alsnog) een keuze noodzakelijk is
- of burgemeester en wethouders voorwaarden hebben gesteld in de omgevingsvergunning;
- welke bepalingen voortvloeien uit eventueel van toepassing zijnde subsidievoorwaarden.

4.3.2 Inhuur

In bepaalde situaties kan het nodig zijn om extra personeel in te huren (bijvoorbeeld om een piek in de werkzaamheden op te vangen). Het bedrijf dient aan te tonen dat deze extra personeelsleden vakbekwaam zijn in het molenmakersvak.

Als bewijs hiervoor voldoen een CV en een lijst met projecten waaraan deze mensen gewerkt hebben inclusief omschrijving van hun werkzaamheden, ondertekend door een opdrachtgever.

Het bedrijf dient voldoende vakbekwaam eigen personeel te hebben om deze extra mensen aan te sturen.

¹⁷ Opdrachten die afkomstig zijn van een professionele monumenteneigenaar, EMA-erkend adviesbureau (BRL 2000), gecertificeerd voor de URL 2002 of ERB-erkende aannemer (BRL 3000) krijgen een lichtere ingangscntrole in de fase voorafgaande aan de uitvoering.

Bij een lichtere ingangscntrole wordt beoordeeld op de aanwezigheid en de volledigheid van de technische en (bouw)historische opname. Hierbij hoeft niet te worden gecontroleerd of de gekozen uitgangspunten van restauratie ethiek en de technische en (bouw)historische opname juist zijn geweest.

Als inhuur een discipline betreft die niet over het molenmakers werk gaat, borgt het bedrijf dat het werk uitgevoerd wordt volgens de URL die bij het betreffende vakgebied hoort.

4.3.3 Onderaanneming

Op basis van de(bouw)historische opname, de verleende vergunningen en andere aan het werk ten grondslag liggende documenten (contract, bestek en tekeningen) stelt de certificaathouder vast of de binnen de organisatie aanwezige beschikbare kennis en technieken toereikend zijn, en zo niet, op welke wijze hierin wordt voorzien.

Bij uitbesteding van werkzaamheden houdt de certificaathouder rekening met geldende certificeringsregeling en de inhoud van paragraaf 3.4., en borgt het bedrijf dat het werk uitgevoerd wordt volgens de URL die bij het betreffende vakgebied hoort.

De certificaathouder is ervoor verantwoordelijk dat alle relevante eisen en randvoorwaarden die aan de uitvoering zijn gesteld, worden doorgegeven aan de onderaannemer. Daarnaast borgt de aansturing van de molenmaker een juiste toepassing door de onderaannemer van URL-en 4003 Historisch metselwerk, 4004 Riet (paragraaf 3.8), 4006 Historisch voegwerk, 4009 Historisch schilderwerk (bijlage schilderwerk aan molens), URL 4012, Historisch metaal en URL 5001 Houtaantasting.

4.3.4 Werkvoorbereiding

In het proces van werkvoorbereiding toont de certificaathouder de volgende aspecten aan:

- de overall-planning, waarin de inzet van personeel, materiaal en materieel en relevante deadlines (onder andere in verband met levertijden en de huur van materieel) zijn opgenomen;
- omschrijving van de werkzaamheden, materialen en technieken in overeenstemming met de in het contract vastgelegde voorwaarden;
- de risicoanalyse met betrekking tot de (restauratie)kwaliteit (constructies, materialen, technieken, afwerking, cultuurhistorische waarden);
- De risicobeoordeling als bedoeld in artikel 2.8 van de Wabo.

Een beslissing om aanwezige zaken prijs te geven gebeurt overeenkomstig de met de opdrachtgever overeengekomen offerte.

4.3.5 Goederen ter beschikking gesteld door de opdrachtgever

Het bedrijf hanteert vaste werkwijzen met betrekking tot de verwerking van goederen die door de opdrachtgever ter beschikking worden gesteld. Bedrijven voor wie dit van toepassing is dienen een vaste werkwijze te hebben. Die dient ook omschreven te zijn.

4.3.6 Uitvoering

Het molenmakersbedrijf levert kwaliteit waarbij (het voortbestaan van) het monument en de monumentale waarden centraal staan.

De uitvoering van de werkzaamheden dient plaats te vinden overeenkomstig de in de contractvorming geformuleerde uitgangspunten.

Speciale aandacht gaat daarbij onder andere uit naar:

1. Materiaal en toepassing daarvan.
2. Zagen.
3. Schaven.
4. Paren/merken.
5. Afschrijven en maattolerantie.
6. Maken en passen van verbindingen.
7. Opsluiten van verbindingen.
8. Opslag in werkplaats en bescherming tijdens het werk aan de molen
9. Transport naar en opslag in werkplaats/ of molen
10. Plaatsing van de onderdelen in de molen door middel van veilig hijsen en/of takelen.
11. Schilderwerk in werkplaats en op locatie.

12. Toepassen van de restauratieladder.
13. Werking van het geleverde timmerwerk in de molen als werktuig (d.m.v. proefdraaien en testen van de uitgevoerde werkzaamheden in de molen).
14. Eindkwaliteit van vervaardigd molenmakerswerk

De werkzaamheden dienen regelmatig te worden afgestemd op de bevindingen tijdens de voortgang, rekening houdend met onvoorziene zaken.

Voor de duur van het werk en tijdens transport en opslag dient een doeltreffende bescherming gewaarborgd te zijn tegen risico's van klimaat, beschadigingen, onoordeelkundige ingrepen van derden of ontvreemding van losgenomen onderdelen.

Voorkomen wordt dat delen van historische waarde als afval worden behandeld. Verwijderde of vervangen delen worden bewaard als vergelijkingsmateriaal voor vervangende delen. De opdrachtgever moet in de gelegenheid worden gesteld verwijderde of vervangen delen ter beschikking te krijgen.

Voor het verwerken van wijzigingen t.o.v. het bestek tijdens de projectuitvoering hanteert het bedrijf een vaste werkwijze, zowel op kantoor als op de bouwplaats. Wijzigingen worden vastgelegd.

Specifieke eisen voor groot onderhoud en restauratie:

Van wijzigingen dient ten behoeve van het overdrachtdossier nauwkeurig rapport te worden opgemaakt. Bij voorgenomen wijzigingen in de uitvoering (bijvoorbeeld bij wijziging in de overeengekomen restauratiecategorie) dient er tijdig overleg plaats te vinden met de opdrachtgever en de afspraken dienen te worden gedocumenteerd.

4.3.7 Oplevering, garantie en nazorg

De certificaathouder heeft omschreven hoe het opleverproces wordt ingevuld. Bij opdrachten > € 5000 wordt altijd een opleverdossier aangeleverd.

5 Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking

5.1 Algemeen

De aanvrager beschikt over een actueel en doeltreffend functionerend kwaliteitszorgsysteem¹⁸ (IKB) zoals beschreven in par. 3.1. Het kwaliteitsbeleid betreft het toepassingsgebied van het certificaat. Dit kwaliteitszorgsysteem waarborgt aantoonbaar dat de materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten bij voortduring aan de vastgestelde eisen voldoen.

Het kwaliteitssysteem moet zijn afgestemd op het beleid zoals omschreven is in par. 3.1. De certificaathouder zorgt ervoor dat het kwaliteitssysteem actueel is. Het wordt dus aangepast als de certificaathouder dit noodzakelijk acht (voortschrijdend inzicht): in ieder geval als de omstandigheden binnen de organisatie wijzigen en als er relevante voorschriften of wetgeving veranderen.

De certificaathouder dient ten minste procedures te hebben vastgelegd in zijn kwaliteitssysteem m.b.t.:

- a. Interne audits (waaronder ook projectcontroles);
- b. Vakbekwaamheid/scholing;
- c. Onderhoud van het kwaliteitssysteem;
- d. Ketenkwaliteit (uitbesteding/onderaanneming/inhuur);
- e. Corrigerende maatregelen bij geconstateerde afwijkingen;
- f. Behandeling van klachten;
- g. Het maken en onderhouden van de benodigde standaarddocumenten t.b.v. het voldoen aan de eisen van deze BRL en de bijhorende URL(en);
- h. Onderzoek naar klanttevredenheid.

De certificaathouder wijst iemand aan die verantwoordelijk is voor de het onderhoud van het kwaliteitssysteem.

5.2 Verantwoordelijkheid

Het kwaliteitsbeleid maakt een volwaardig en samenhangend onderdeel uit van het bedrijfsbeleid en de directie verantwoordelijkheid.

5.2.1 Management review

Het management en de kwaliteitscoördinator besteden ten minste een maal per jaar in de management review (MR; directiebeoordeling) aandacht aan het analyseren van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen.¹⁹ Voor deze analyse worden onder andere de uitkomsten gebruikt van projectevaluaties, interne audits en klachtenbehandeling. Ook worden de doelstellingen van het afgelopen jaar besproken en worden voor het volgend jaar nieuwe doelstellingen geformuleerd en/of bestaande doelstellingen bijgesteld. Indien nodig wordt het beleid bijgesteld.

5.3 Klachtenregistratie en -behandeling

De certificaathouder dient een aantoonbaar goed functionerende klachtenregistratie en -behandeling te hebben als integraal onderdeel van het kwaliteitszorgsysteem (IKB). Per klacht dient te zijn aangegeven hoe de klacht is geanalyseerd en afgehandeld.

¹⁸ Systeem voor interne kwaliteitsbewaking, ook wel IKB genoemd.

¹⁹ Tot deze analyse behoort ook het bewaken van de grens van het eigen kunnen: weten wat de certificaathouder niet weet of kan (uitzonderlijke technieken), weten wanneer een ander in te schakelen.

5.4 Meetmiddelen

De aanvrager dient te beschikken over de voor hem relevante meetmiddelen om in eigen beheer de kwaliteitsaspecten te bewaken van ten minste de onderdelen/punten zoals vermeld in de relevante uitvoeringsrichtlijnen behorende bij deze beoordelingsrichtlijn.

5.5 Externe kwaliteitsbewaking

De certificaathouder dient medewerking te verlenen aan de door of namens de certificatie-instelling uit te voeren controlewerkzaamheden door toegang tot het bedrijf te verlenen en desgevraagd in alle relevante documenten inzage te verschaffen en monsters ter beschikking te stellen.

6 Externe kwaliteitsbewaking

6.1 Eisen aan de certificatie instelling

De certificerende instelling (CI) is door de Raad voor Accreditatie geaccrediteerd voor NEN-EN-ISO/IEC 17065 (certificatie van processen en producten). De accreditatie dient betrekking te hebben op een beoordelingsrichtlijn voor processen of producten in het werkgebied 'bouw'.

De certificatie-instelling heeft een overeenkomst gesloten met de Stichting ERM om deze beoordelingsrichtlijn te gebruiken. De certificatie-instelling dient ten minste een keer per jaar met de auditoren actief deel te nemen aan een gezamenlijke evaluatie dag, die moet leiden tot aanbevelingen bedoeld voor terugkoppeling aan het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit.

De certificerende instelling rapporteert jaarlijks aan Stichting ERM over de certificatiwerkzaamheden in het kader van deze beoordelingsrichtlijn. De CI volgt daarbij de 'ERM Kwaliteitsstandaard'.

6.2 Kwaliteitstoetsing door certificerende instelling

Het doel van de audits is om vast te stellen of een organisatie voldoet aan de eisen in de BRL 3500. Het auditteam van de CI stelt na de audit een rapportage op die voldoet aan de eisen van NEN-EN-ISO/IEC 17065.

Toelichting

Voor een overzicht van de procedure voor het verkrijgen van een certificaat wordt verwezen naar bijlage 3. Bijlage 4 geeft inzicht in de werkwijze bij het uitvoeren van audits in het kader van deze BRL.

Cyclus

De initiële toets vormt het begin van de auditcyclus en vindt plaats in het eerste jaar; in jaar 2, 3 en 4 van de cyclus vinden controletoeetsen plaats. Na vijf jaar begint de cyclus opnieuw en wordt een nieuw certificaat afgegeven als de organisatie met positief resultaat de herhalingstoets doorloopt.

6.2.1 Toelatingsonderzoek

De CI voert tijdens het bezoek gesprekken met vertegenwoordigers van de verschillende disciplines bij de certificaathouder om op verschillende niveaus de implementatie van het beleid en van het kwaliteitssysteem te toetsen (systeemaudit). Er worden ten minste twee projecten bezocht (projectenaudit). Het onderzoek omvat alle eisen van de BRL 3500

De tijdsbesteding door de CI bedraagt onder normale omstandigheden tenminste één dag (contacttijd). Dit is exclusief voorbereiding en rapportage.

'Systeemaudit': beoordeelt hoe het management/de directie het bedrijf leidt en hoe dit beleid in de praktijk resulteert in projecten die aan de BRL voldoen. Hierin wordt gecontroleerd of het bedrijf voldoet aan de BRL 3500.

'Projectenaudit': hierin wordt door middel van een bezoek aan één of meer representatieve projecten²⁰, getoetst of het bedrijf voldoet aan de eisen uit hoofdstuk 4, 'Eisen aan het proces' van de BRL.

Contacttijd: audittijd die de medewerker (s) van de CI doorbrengt/doorbrengen bij de organisatie (kantoorbezoek en projectbezoek).

²⁰ Dit is naar inschatting van de CI. Een project is 'representatief' als het voldoende dekking geeft van de eisen uit de BRL en de CI op basis van het bezoek aan het project alle relevante eisen uit de BRL kan toetsen.

Samenstelling auditteam

Het toelatingsonderzoek en herhalingsstoets worden uitgevoerd door een auditteam samengesteld uit auditoren met kennis van certificering, kwaliteitszorg en bedrijfskunde en uit (restaurantie-) vakinhoudelijke auditoren.

6.2.2 Controletoets 2^e, 3^e en 4^e jaar

In het tweede, derde en vierde jaar vinden controletoetsen plaats, waaraan de CI onder normale omstandigheden tenminste 0,5 dag besteedt (contacttijd).

Er wordt getoetst of:

1. de tekortkomingen, verbeterpunten en aandachtspunten die in de voorgaande audit zijn geconstateerd zijn opgelost, en
2. of de certificaathouder nog voldoet aan de eisen. Dit gebeurt op basis van een steekproef die ten minste een vierde van de eisen van het toelatingsonderzoek omvat.

De eisen in de URL (en) worden getoetst (projectenaudit).

De controletoetsen worden als volgt ingericht:

Jaar 2 – 1e Controletoets - audit door vakauditor, op het voldoen aan het molenmakerswerk.

Jaar 3 – 2e Controletoets- audit door vakauditor, op het voldoen aan het molenmakerswerk.

Jaar 4 – 3e Controletoets- audit door vakauditor, op het omgaan/toepassen van de URL's (Voegen, metselen, schilderen, rietdekken, bestrijding insecten en zwammen).

M.b.t. tot de 1e, 2e, 3e controletoets:

Uitgangspunt is dat de audits aansluiten op het onderwerp van wat er dat jaar in uitvoering is bij de certificaathouder. De onderwerpen van de 2^e en 3^e controletoets kunnen eveneens wisselen.

6.2.3 Herhalingsstoets

In het vijfde jaar wordt een herhalingsstoets gehouden. In deze herhalingsstoets wordt besloten of de certificaathouder het certificaat opnieuw verkrijgt. Het onderzoek omvat dezelfde eisen als de initiële toets. De contacttijd door de CI is 1 dag. De herhalingsstoets is de start van een nieuwe 'beoordelingscyclus' van vier jaar. Dat betekent dat in de drie daaropvolgende jaren opnieuw controletoetsen worden uitgevoerd.

Bijstellen van tijdsbesteding

Voor bedrijven die zijn gecertificeerd volgens NEN-EN-ISO 9001 geldt dat zij, naast de hierboven genoemde documenten ook kopieën moeten overleggen van de ISO-rapportages van het afgelopen jaar en een kopie van de nog geldende certificaten. Deze rapportages worden tijdens de documentenbeoordelingen bij audits meegenomen in de voorbereiding van de audit.

Omdat een deel van de onderwerpen uit deze BRL overeenkomt met onderwerpen in de NEN-EN-ISO 9001, worden deze, voor zover er geen tekortkomingen zijn geconstateerd, in de beoordeling buiten beschouwing gelaten. Hiermee wordt de toets verkort.²¹

Zie bijlage 4 voor de relatie tussen NEN-EN-ISO 9001 en BRL 3500.

6.2.4 Certificaat

Het certificaat dat wordt uitgegeven op basis van het toelatingsonderzoek en de herhalingsstoetsen, is in beginsel vier jaar geldig.

De certificerende instelling kan het certificaat schorsen of intrekken. Dit doet zij wanneer de certificaathouder de tekortkomingen die tijdens de voorgaande toets zijn geconstateerd niet volgens afspraak heeft verbeterd (e.e.a. volgens paragraaf 6.4).

²¹ Dit geldt alleen als in de scope van de ISO 9001 is vermeld dat het om een restauratiebedrijf gaat. Anders kunnen bij de audit voor de ISO 9001 de aspecten die voor een restauratiebedrijf gelden niet meegenomen worden.

6.3 Deskundigheid certificatiepersoneel

De certificatie-instelling dient voor het inspecteren/auditen en het beoordelen (certificatieonderzoek en beoordeling van rapporten van een inspecteur of auditor) functionarissen in te zetten met een opleiding, kennis en ervaring overeenkomstig onderstaande tabel.

Het auditteam voor het toelatingsonderzoek en de herhalingstoets bestaat standaard uit een restauratiedeskundige en een lead-auditor. Het is toegestaan dat het auditteam bestaat uit alleen een restauratiedeskundige. Deze twee functies kunnen verenigd zijn in één persoon als de restauratiedeskundige door de certificatie-indeling is gekwalificeerd als lead-auditor.

Als de certificaathouder al de benodigde externe audits in het kader van NEN-EN-ISO 9001 heeft gekregen, dan kan het auditteam standaard uit alleen een restauratiedeskundige bestaan.

Tabel 5: Deskundigheid certificatie personeel

Certificatiepersoneel	Opleiding ²²	Kennis en Ervaring
Auditor (restauratiedeskundige)	Hbo-niveau	<ul style="list-style-type: none">• Monumentenzorg, restauratietechniek.• Vertrouwd met het vakspecialisme van deze beoordelingsrichtlijn.• Als praktijkman vertrouwd met materialen en bewerkingen.• Auditing• Onafhankelijk van de certificaathouder, de te beoordelen objecten en de bij de planvorming, begeleiding of uitvoering hiervan betrokken partijen.• Curriculum vitae ter goedkeuring naar de Stichting ERM.
Lead-auditor	Hbo-niveau	<ul style="list-style-type: none">• Auditing (gekwalificeerd NEN-EN-ISO 9001 auditor)²³• Auditervaring bij bouwkundige bedrijven.
(Reviewer) Beoordelaar	Hbo-niveau	<ul style="list-style-type: none">• Bouwkundig.• Monumentenzorg en restauratie.
Beslisser	Hbo-niveau	<ul style="list-style-type: none">• Managementervaring.• Kennis van certificatie en ten minste 5 jaar ervaring met certificeren.• Kennis van accreditatiecriteria.

²²Gelijkwaardige buitenlandse opleidingsniveaus zijn toegestaan

²³ Onderdeel van deze beoordeling is tevens de toepassing van NEN-EN-ISO 19011 'Richtlijnen voor het uitvoeren van audits van managementsystemen')

6.4 Sanctiebeleid

De certificatie-instelling kan sancties treffen tegen de certificaathouder. De certificatie-instelling hanteert de volgende regels, gekoppeld aan een gradatie in afwijkingen:

- Een aandachtspunt is een afwijking die wordt geconstateerd op punten die zijdelings met de BRL te maken hebben, punten die niet van invloed zijn op de kwaliteit van het restaureren of die geen direct risico betekenen voor het object. Bijvoorbeeld kan gedacht worden aan de verspreiding of vastlegging van kennis die bij één medewerker aanwezig is (de contacten/relaties van de inkoper). Een aandachtspunt moet voor de volgende audit opgelost zijn. Als dit niet het geval is, wordt het een verbeterpunt.
- Een verbeterpunt is een minder ernstige afwijking dan een tekortkoming. De certificaathouder geeft binnen de afgesproken termijn aan welke verbetering zal worden getroffen. Een verbeterpunt wordt geformuleerd als:
 1. in de ondersteunende processen een afwijking wordt geconstateerd of,
 2. er geen opvolging aan een aandachtspunt (zie hierboven) is gegeven.
- Een tekortkoming is een ernstige afwijking die leidt tot direct te nemen, concrete met de certificatie-instelling af te spreken verbeteringen. Dergelijke tekortkomingen worden op een "tekortkoming-formulier" beschreven. Wanneer de certificaathouder binnen de afgesproken termijn geen verbetering heeft gerealiseerd, gaat de certificatie-instelling over tot het intrekken van het certificaat. Een tekortkoming wordt geformuleerd als:
 1. het auditteam op het primaire proces afwijkingen constateert en de kwaliteit van het restaureren niet wordt geborgd of,
 2. als aan een verbeterpunt (zie hierboven) geen opvolging is gegeven.

Tabel 6: Sanctiebeleid

Verbeterpunten	Tekortkomingen	Maatregel	Sanctie
1 tot 5	--	Omschrijving te treffen maatregel(en) binnen 3 maanden	--
6 of meer	--	Omschrijving te treffen maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
--	1 tot 2	Omschrijving uit te voeren maatregel(en) binnen 2 maanden	--
--	3 tot 5	Omschrijving uit te voeren maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
--	Meer dan 5	Omschrijving uit te voeren maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing, schorsen, niet voortzetten of beëindigen van het certificaat

6.5 Het certificaat

Het certificaat vermeldt:

- NAW-gegevens van de certificaathouder;
- de beoordelingsrichtlijn;
- datum van uitgifte en vervaldatum;
- voor welke vestiging(en) het certificaat geldt (alleen de betreffende vestiging(en));
- indien gekozen is voor een aparte entiteit binnen de organisatie voor restauratie-activiteiten: een duidelijke omschrijving van de entiteit waarvoor het certificaat geldt;

Voor de naamsvermelding op de certificaten geldt het volgende:

- Er kan maximaal één certificaathouder op een certificaat staan (dit is één rechtspersoon).
- Onderaan het certificaat staan de adresgegevens van deze rechtspersoon.
- Eventuele handelsnamen waarmee de betreffende rechtspersoon zich op de markt profileert, kunnen vermeld worden.
- Een vestiging van de certificaathouder met zelfstandige rechtspersoonlijkheid moet een eigen certificaat aanvragen. Alleen rechtspersonen met een eigen certificaat mogen het logo Erkende Restauratiekwaliteit van ERM voeren. Zie bijlage 9 voor de regels omtrent het gebruik van het logo.

Een vestiging van de certificaathouder wordt alleen op het certificaat vermeld als die vestiging door de certificerende instelling is getoetst op het voldoen aan de eisen in deze beoordelingsrichtlijn.

Bijlage 1. Definities en begrippen

In deze Beoordelingsrichtlijn worden de onderstaande begrippen gebruikt in de betekenis die in de kolom ernaast vermeld is. Dat sluit uiteraard niet uit dat deze woorden in ander verband in een andere betekenis gebruikt kunnen worden.

<i>Adviseur</i>	Deskundige gericht op de instandhouding van het monument ten aanzien van bouwtechnische en/of bouwhistorische aspecten. ²⁴
<i>Architect</i>	In restauratie gespecialiseerde architect ²⁵ die is ingeschreven in het Architectenregister, beheerd door het Bureau Architectenregister (BA) of een daarmee vergelijkbaar register in een lidstaat van de EU.
<i>Auditor</i>	De ter zake deskundige die in opdracht van de certificatie-instelling de toetsen uitvoert voor het verkrijgen of behouden van het certificaat, zie hoofdstuk 6
<i>Certificaat</i>	De kwaliteitsverklaring zoals deze wordt afgegeven door de certificatie-instelling (CI) aan een certificaathouder.
<i>Certificaathouder</i>	Rechtspersoon (bedrijf of zelfstandige) die voldoet aan de eisen van een beoordelingsrichtlijn/ uitvoeringsrichtlijn en door een certificatie-instelling met regelmaat hierop wordt getoetst.
<i>Certificerende instelling</i>	De instelling die aan de hand van de uitgevoerde toetsen een certificaat verstrekt aan de certificaathouder en door de Raad voor Accreditatie is geaccrediteerd voor NEN-EN-ISO/IEC 17065 (certificatie van processen en producten). (In deze BRL ook wel 'CI' genoemd.)
<i>Compatibiliteit</i>	Mate waarin de eigenschappen van het nieuwe materiaal is afgestemd op het bestaande. Een ingreep of behandeling mag geen schade (in technische of esthetische zin) toebrengen aan het aanwezige historische materiaal. De ingreep zelf dient binnen die randvoorwaarden zo duurzaam mogelijk te zijn.
<i>Competentie</i>	Aangetoond vermogen om kennis, vaardigheden en/of houding en persoonlijke kwaliteiten in voorkomende situaties op adequate, doelbewuste en gemotiveerde wijze proces- en resultaatgericht toe te passen.
<i>Conserveren</i>	Werkzaamheden aan (onderdelen van) een gebouw om verval te stoppen of dreigende aantasting te voorkomen met als doel het zoveel mogelijk handhaven van de aangetroffen staat.
<i>Controletoets</i>	Tussentijdse toets of audit waarin een auditor of auditteam van de certificatie-instelling nagaat of de certificaathouder nog aan de eisen van de BRL en URL voldoet en het certificaat voortgezet kan worden.

²⁴ Bij voorkeur een adviesbureau dat voldoet aan de EMA-criteria. Adviesbureaus die erkend zijn op basis van BRL 2000 EMA, voldoen aan de deskundigheidseisen die gelden voor het realiseren van de door ERM voorgestane restauratiekwaliteit.

²⁵ Bij voorkeur een architect die erkend is op basis van BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau (ERA). Architecten die erkend zijn op basis van deze richtlijn, voldoen aan de ambities en uitgangspunten die gelden voor het realiseren van de door ERM voorgestane restauratiekwaliteit.

<i>Eigen personeel</i>	Personeel direct in dienst van de certificaathouder. Daaronder personeel dat in juridische zin bij moeder- of zusterbedrijf in dienst is, maar in praktische zin als werknemer van de certificaathouder functioneert. Leerlingen vallen niet onder de noemer eigen personeel.
<i>Entiteit</i>	Een identificeerbare eenheid binnen een grotere organisatie die wat betreft kennis en ervaring voldoet aan de eisen van deze BRL.
<i>Externe kwaliteitsbewaking</i>	Een certificatie-instelling bewaakt als externe partij of het systeem van interne kwaliteitsbewaking en de uitvoeringspraktijk van de certificaathouder aan de eisen van de BRL en URL voldoet.
<i>Herbehandelbaar(heid)</i>	Herbehandelbaarheid betekent dat wanneer de behandeling is gedegradeerd tot een niet-acceptabel niveau, het mogelijk moet zijn om een nieuwe behandeling aan te brengen.
<i>Herhalingstoets</i>	Eerste toets of audit van een nieuwe toetscyclus van drie jaar waarin een auditteam van de certificatie-instelling met verschillende auditoren nagaat of de certificaathouder nog aan de eisen van de BRL en URL voldoet en het certificaat voortgezet kan worden. Een succesvol afgelegde herhalingstoets leidt tot een nieuw certificaat.
<i>Hoofdaannemer</i>	Een organisatie in het maatschappelijk verkeer die zelfstandig en voor eigen rekening en risico een bedrijf voert, eventueel met inschakeling van onderaannemers.
<i>Groot bedrijf (gecertificeerd)</i>	Certificaathouder die, gedurende het laatste jaar, een minimumaantal mensjaren eigen medewerkers werkzaam heeft in de restauratie van monumenten. Het minimumaantal medewerkers wordt in paragraaf 2.9 nader gespecificeerd.
<i>Imiteren</i>	Vervaardigen van een nieuw onderdeel in de oorspronkelijke vorm, met gebruikmaking van oorspronkelijke of modernere materialen. Dit kan met dezelfde (oorspronkelijke) of andere verbindingstechnieken.
<i>Instandhouding</i>	Het proces van voorbereiding en uitvoering gericht op het fysiek handhaven en laten functioneren van gebouwen of objecten en hun onderdelen door middel van conserveren, onderhouden, repareren, kopiëren, imiteren en verbeteren.
<i>Interne kwaliteitsbewaking</i>	Bedrijfskwaliteitssysteem. Dit systeem waarborgt dat bedrijfsprocessen, materialen, methoden, omstandigheden en resultaten bij voortduring voldoen aan in de BRL en URL vastgestelde eisen en aan de erbij horende rapportages.
<i>Karakteristiek gebouw of object</i>	Een gebouw of object, dat niet als monument is beschermd, maar een kenmerkend onderdeel vormt van een stads- of dorpsgezicht (naar het oordeel van burgemeester en wethouders).
<i>Klein bedrijf (gecertificeerd)</i>	Certificaathouder met 1 tot en met 5 fte werkzaam in de restauratie en het onderhoud van monumenten, objecten in beschermde gezichten. Een klein bedrijf kan ook een ondernemer zonder personeel zijn (éénmansbureau of OZP-er).
<i>Kopiëren</i>	Vervaardigen van een nieuw onderdeel in oorspronkelijke vorm met gebruikmaking van oorspronkelijke verbindingstechnieken en oorspronkelijke of gelijke/gelijksoortige materialen.

<i>Mensjaar</i>	Uitgedrukt in uren, hiervoor wordt aangehouden 200 werkdagen à 8 uur = 1.600 uur per jaar.
<i>Monument</i>	Een onroerend goed (gebouw of object) dat als beschermd is geregistreerd door rijk, provincie of gemeente. Onder monumenten vallen ook gebouwen en objecten die zijn voorbeschermd als monument.
<i>Onderhouden</i>	Werkzaamheden aan (onderdelen van) een gebouw of object met als doel het behoud van materiaal en uitstraling, om zo ingrijpendere werkzaamheden te voorkomen. Onderhoudswerkzaamheden worden in principe met een regelmatig interval uitgevoerd en voorzien in een periodiek voorzienbare behoefte.
<i>Onderhoud</i>	Van normaal onderhoud is sprake als een object in overwegend redelijk tot goede staat verkeert, het werk zich beperkt tot één discipline (bijvoorbeeld alleen schilderwerk of alleen rietdekken). Van groot onderhoud is sprake als een object in matige of slechte staat verkeert en er meerdere disciplines moeten worden ingezet om het werk uit te voeren.
<i>Opdrachtgever</i>	De opdrachtgever van het bedrijf, in het geval van een hoofdaannemer is dit doorgaans de principaal in het bouwproces, eventueel vertegenwoordigd door zijn architect of adviseur.
<i>Prestatie</i>	De mate waarin een eigenschap (bijvoorbeeld sterkte of waterdichtheid) voldoet aan de eis, uitgedrukt in een grenswaarde en gemeten, berekend of beproefd volgens de bij de eis behorende bepalingsmethode.
<i>Projectplan</i>	Een document dat de planmatige samenhang beschrijft van de specifieke maatregelen, voorzieningen en volgorde van activiteiten die nodig zijn voor de realisatie en de kwaliteitszorg van een project.
<i>Renoveren²⁶</i>	Het vernieuwen van (onderdelen van) een gebouw om het te laten voldoen aan eigentijdse eisen op het gebied van: veiligheid, functionaliteit, comfort en duurzaamheid (waaronder milieubelasting). Daaronder valt: verbeteren.
<i>Repareren</i>	Het uitvoeren van plaatselijke herstelwerkzaamheden waarbij zo weinig mogelijk materiaal wordt vervangen, veranderd of toegevoegd, met gebruikmaking van oorspronkelijke of modernere reparatiematerialen.
<i>Restauratie</i>	Het onderhouden, herstellen, aanpassen, verbeteren of in de oorspronkelijke staat terugbrengen van (onderdelen van) gebouwen of objecten met monumentenstatus dan wel met een duidelijke cultuurhistorische waarde.

²⁶ Onder renoveren wordt in het algemeen verstaan: het grondig opknappen en moderniseren van oude woningen, gebouwen of wijk. In de restauratiesector wordt renoveren ook wel gebruikt voor het opknappen van historische gebouwen zonder monumentenstatus. 'Restauratieprojecten' bij een monument of cultuurhistorisch belangrijk gebouw omvatten in toenemende mate ook werkzaamheden die als renovatie gekenschetst kunnen worden. Vooral ook wanneer er sprake is van ander of intensiever gebruik. Bijvoorbeeld werkzaamheden rond het isoleren en het gebruik van uit energetisch oogpunt betere installaties.

<i>Restaureren</i>	Het uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan (onderdelen van) gebouwen of objecten met monumentenstatus dan wel met een duidelijke cultuurhistorische waarde, die verder gaan dan normaal onderhoud en tot doel hebben het gebouw in goede staat te brengen met behoud van cultuurhistorische waarden. Daaronder vallen: conserveren, repareren, kopiëren, imiteren en verbeteren.
<i>Reversibiliteit</i>	Een ingreep moet volledig omkeerbaar zijn. Of het gaat bij de ingreep om een herkenbare toevoeging, die dankzij de herkenbaarheid weer ongedaan kan worden gemaakt.
<i>Scholingsplan</i>	Een periodiek te actualiseren meerjarig document (ten minste voor twee jaar) dat beschrijft welke kennis en kunde bij het bedrijf aanwezig is, hoe deze kennis en ervaring op peil wordt gehouden en welk tekort aan kennis er is en hoe deze lacune wordt opgevuld.
<i>Toelatingsonderzoek</i>	Eerste toets of audit waarin een auditteam van de certificatie-instelling nagaat of een certificaathouder aan de eisen van de BRL en URL voldoet.
<i>Uitvoeringsrichtlijn (URL)</i>	Een document met uitvoeringstechnieken, methoden en de technische specificaties van materialen, gebruik van producten, verbindingen etc. Een uitvoeringsrichtlijn valt altijd onder een Beoordelingsrichtlijn en moet altijd in samenhang hiermee gelezen worden. Door ERM beheerde documenten zijn gepubliceerd op www.stichtingERM.nl .
<i>Verbeteren²⁷</i>	Het vervaardigen van een nieuw onderdeel in oorspronkelijke of aangepaste vorm, met gebruikmaking van oorspronkelijke of modernere materialen, waarbij de prestaties worden verbeterd ten aanzien van: veiligheid, functionaliteit, comfort of duurzaamheid (waaronder milieubelasting). Dit kan met gebruikmaking van dezelfde (oorspronkelijke) of andere verbindingstechnieken.
<i>Verduurzaming</i>	In deze BRL wordt met verduurzaming als eerste bedoeld verhoging van de energieprestatie (op het niveau van de molen als geheel). Dit kan bijvoorbeeld voorkomen bij molens die bewoond zijn. Als tweede kan verduurzaming van toepassing zijn op het materiaalgebruik. Bij de keuze voor een materiaalsoort geldt de restauratieladder altijd als eerste afweegkader.
<i>Vernieuwen</i>	Het vervangen van het bestaande voor een nieuw vervaardigd onderdeel in een oude vorm. Vernieuwen kan door kopiëren, imiteren of verbeteren.
<i>Vervangen</i>	Het door nieuw gelijk(soortig) materiaal vervangen van een totaal aangetast onderdeel dat niet meer te conserveren, te repareren of opnieuw te gebruiken is
<i>Voorbescherming</i>	Voorbescherming houdt in dat het vergunningenstelsel van de Erfgoedwet (voor archeologische monumenten) respectievelijk de Wabo (voor andere dan archeologische monumenten) gedurende de procedure tot aanwijzing als beschermd monument van overeenkomstige toepassing is.

²⁷ Zie ook het begrip Renoveren. 'renoveren' heeft betrekking op gebouwniveau en 'verbeteren' op onderdeelniveau.

<i>Waardenstelling</i>	<p>Het vaststellen van de culturele waarde (monumentale waarden) van gebouw of bouwdeel. Het beargumenteert waarom bepaalde bouwdelen het behouden waard zijn.</p> <p><i>Toelichting: Hierbij worden vijf hoofdcriteria gehanteerd: cultuurhistorische waarden, architectuur- en kunsthistorische waarden, situationele en ensemblewaarden, gaafheid en herkenbaarheid en zeldzaamheid.</i></p>
<i>Waarschuwing</i>	<p>Een schriftelijke mededeling van de certificatie-instelling waarin de gevolgen worden gemeld als binnen een gestelde termijn geen afdoende maatregelen zijn of worden getroffen.</p>

Voor overige termen en definities geldt het volgende document: "Begrippenkader Restauratiekwaliteit", uitgave Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg, gepubliceerd op de website www.stichtingERM.nl.

Bijlage 2. Definitie gaand en staand werk Decompositie - het gaande en staande werk bij windmolens

Renvooi

90-01 Het gevluht

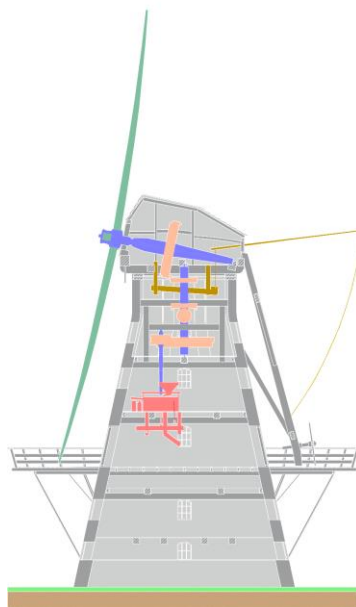
90-02 Assen en spillen

90-03 Molenwielen

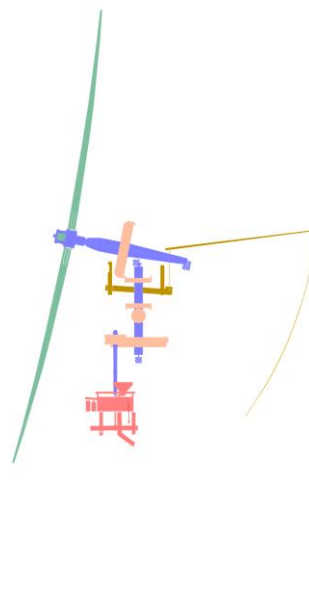
90-04 Vang

90-05 Inrichting

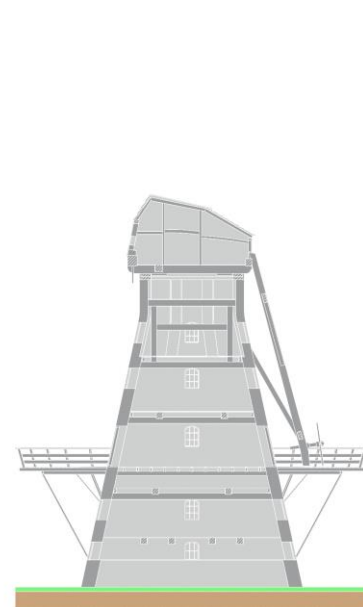
Staande werk

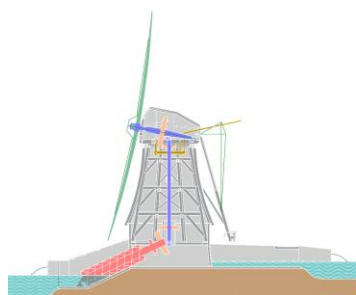
Korenmolen

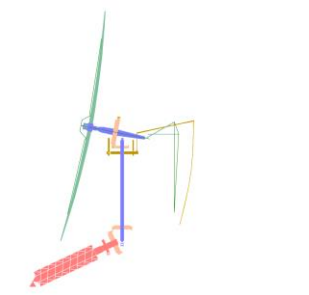
Het gaande werk

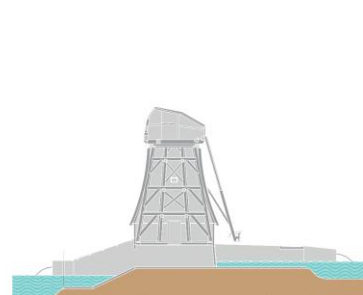
Het staande werk

Poldermolen

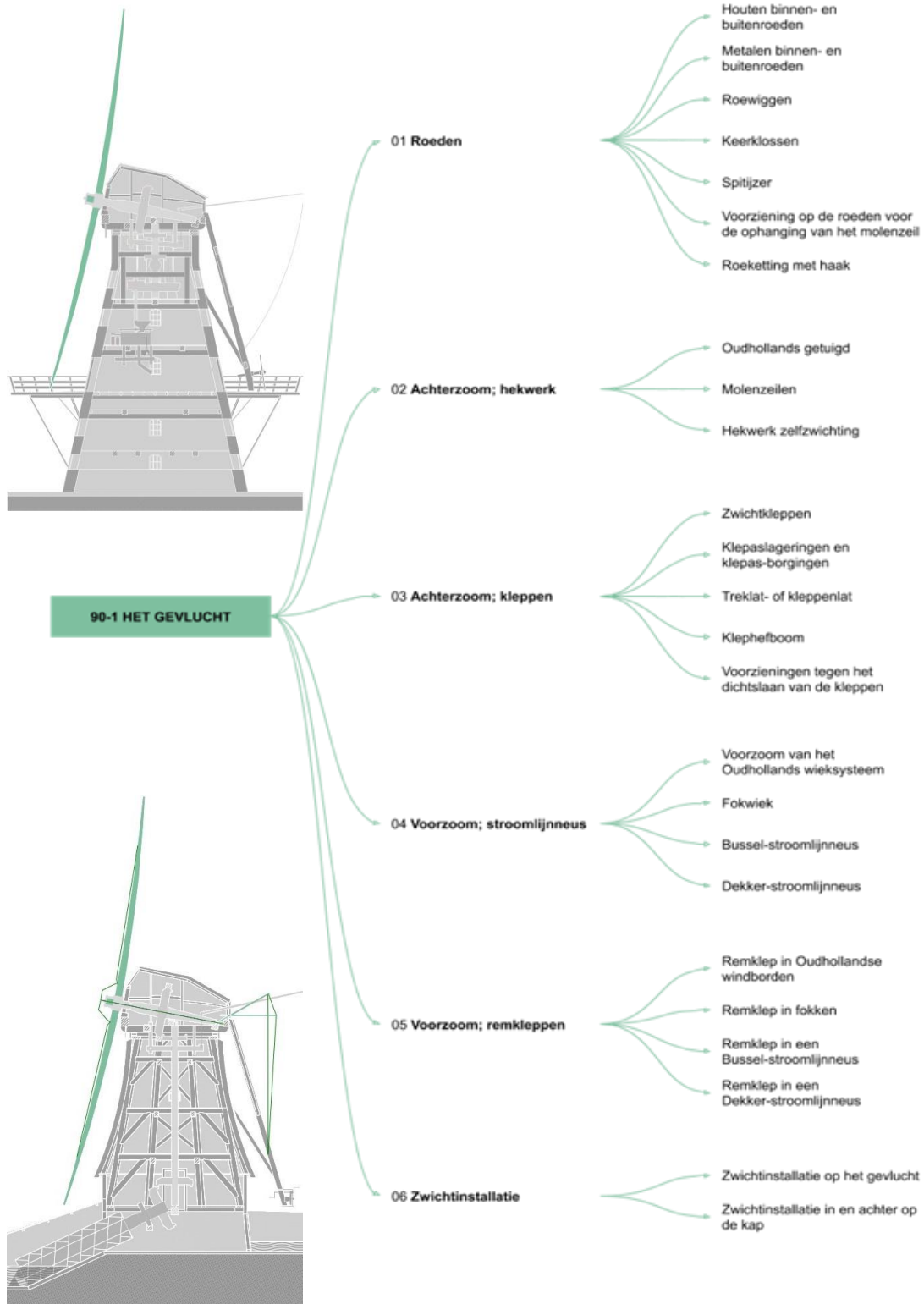

Het gaande werk

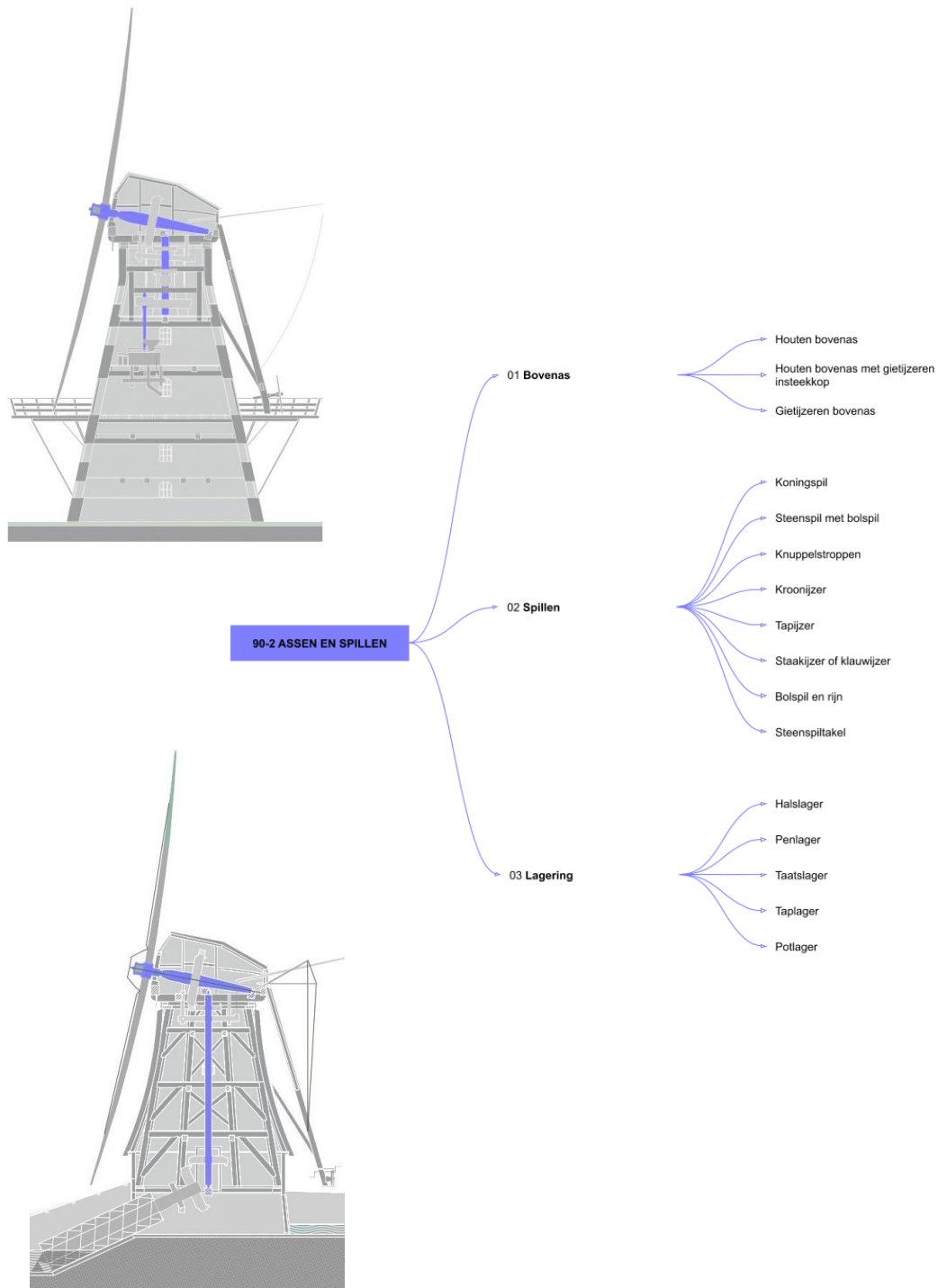

Het staande werk

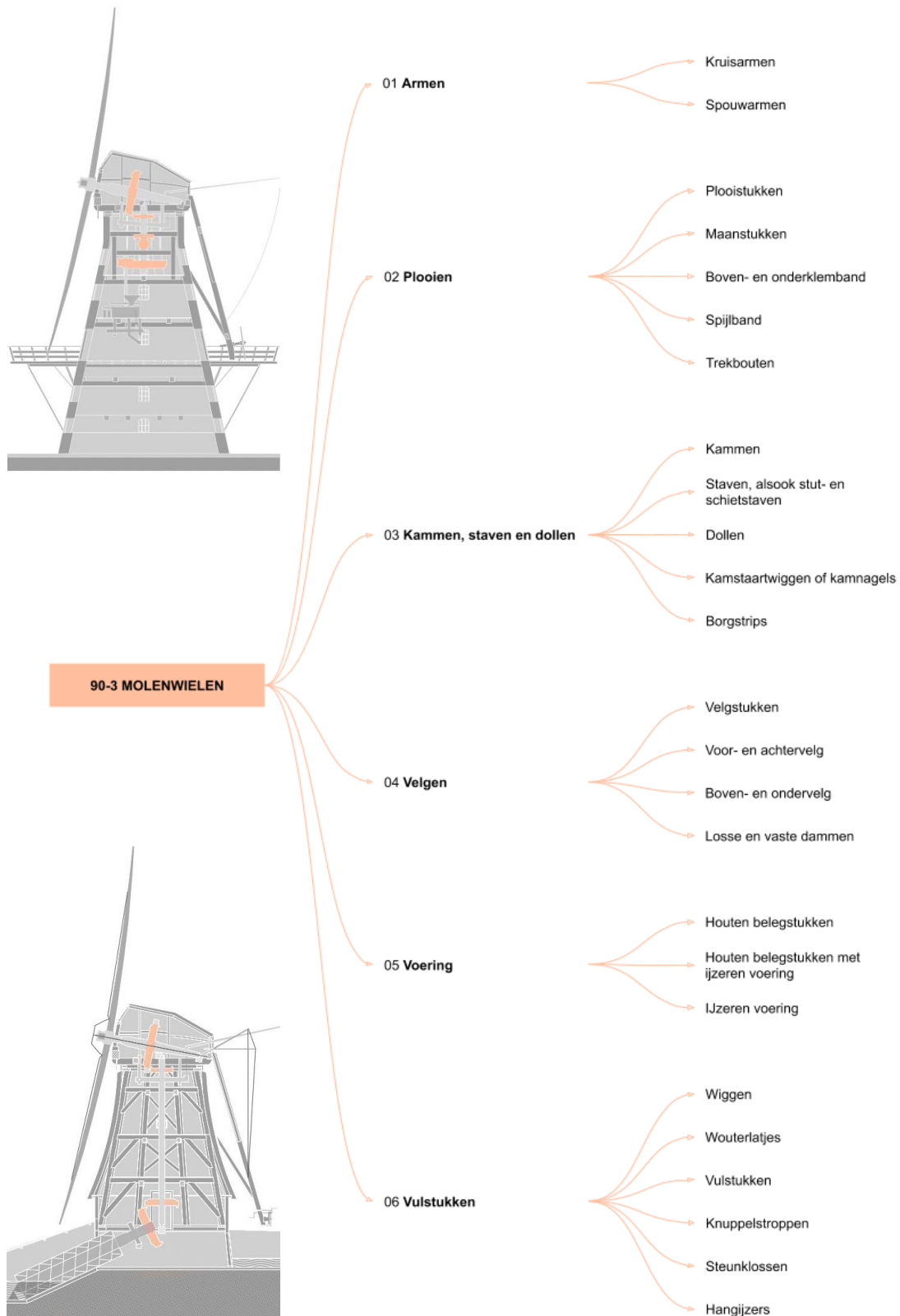
90-1 Het gevlucht

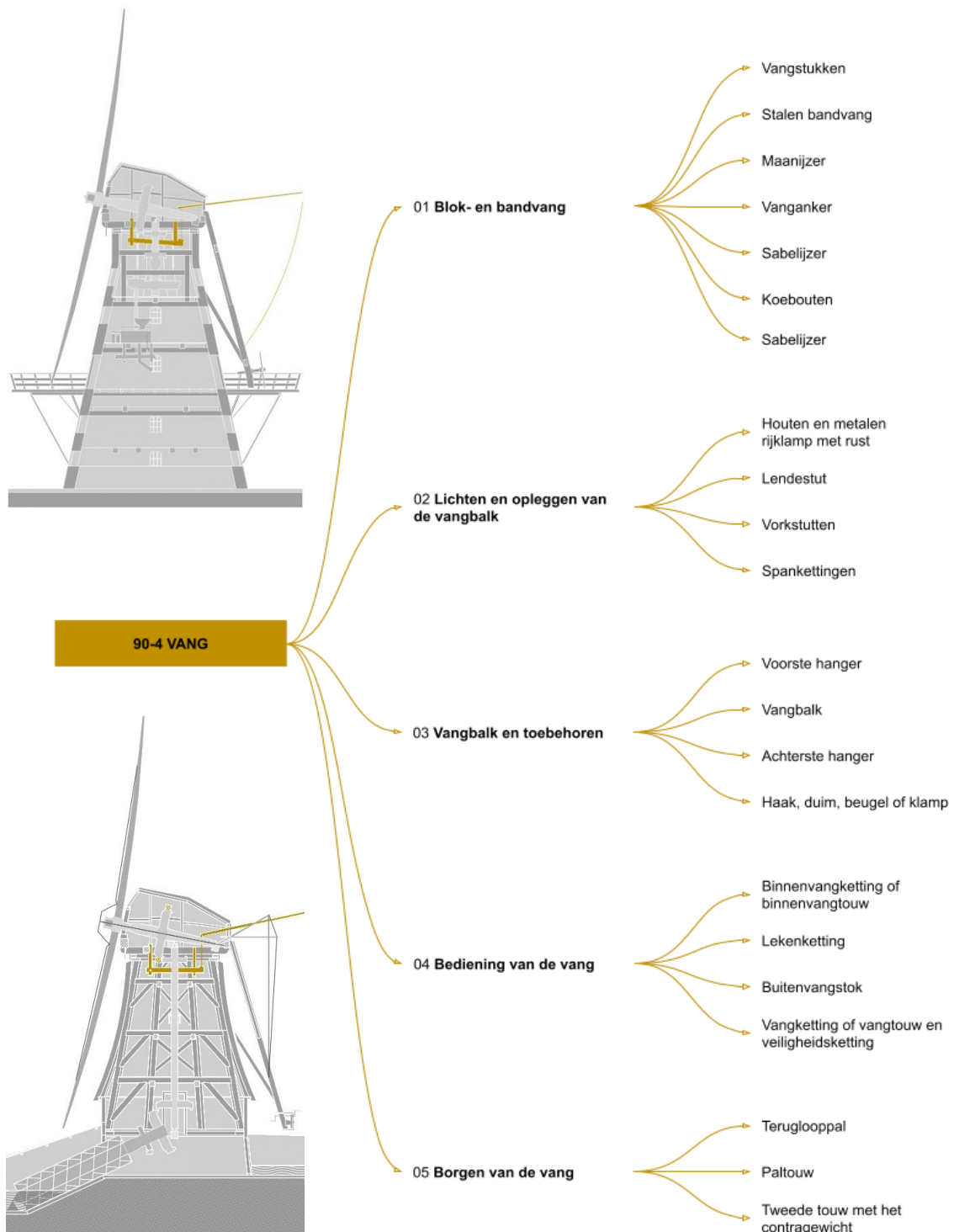
90-2 Assen en spillen

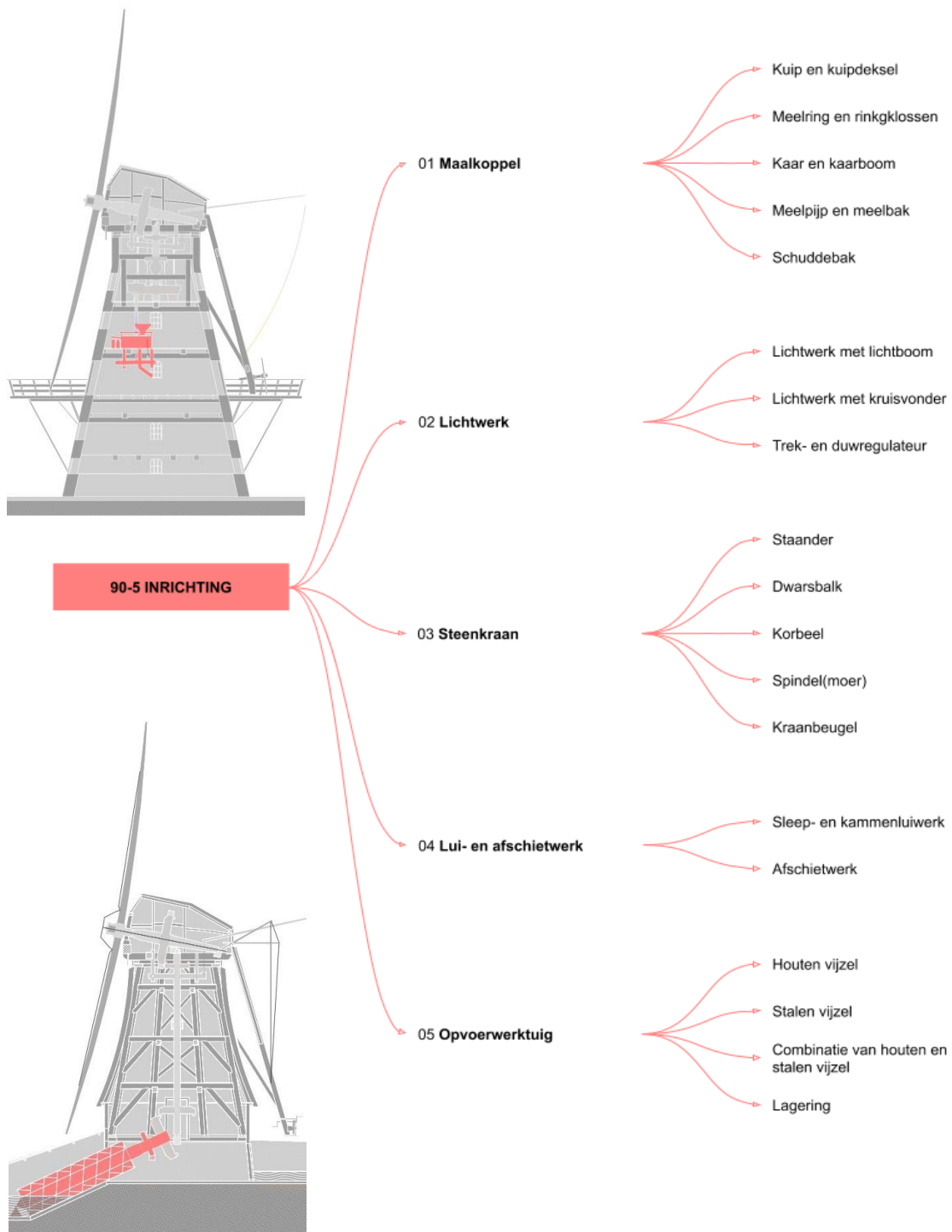
90-3 Molenwielen

90-4 Vang

90-5 Inrichting

Bijlage 3. Procedure ter verkrijging van een certificaat

Deze bijlage hoort bij paragraaf 6.2.

1. Start

Een aanvraag voor een certificaat vindt plaats bij een certificerende instelling (hierna: CI) die voor de betreffende BRL een licentieovereenkomst heeft met Stichting ERM.

Certificatie vindt plaats op basis van de voorwaarden in deze beoordelingsrichtlijn en de certificatievoorwaarden van de uitvoerende certificerende instelling.

De certificerende instelling moet zich voordat een offerte wordt uitgebracht een beeld vormen van de activiteiten van de organisatie die gecertificeerd wil worden. De basis hiervoor is deze BRL. De organisatie levert daartoe de volgende gegevens aan:

Aan te leveren documenten voor aanvraag	Toetsing
1. Beknopte geschiedenis van het bedrijf en een korte typering van de visie op het restaureren van monumenten en de eigen werkwijze	Als bewijs dat de organisatie werkzaamheden aan monumenten, /objecten, of. Eisen staan geformuleerd in par. 2.2 van deze BRL.
2. Referentielijst	Als bewijs dat de organisatie over minimaal 5 jaar relevante ervaring beschikt. Zie de eisen in par. 2.4 van deze BRL.
3. Een beknopt organogram aangevuld met diploma's en cv's van de medewerkers als bewijs van de kennis en ervaring die binnen het bureau aanwezig is	Als bewijs voor par. 2.4 van deze BRL.

Desgewenst kan een intakegesprek gepland worden waarin de certificerende instelling de eisen uit de BRL) waarvoor de organisatie gecertificeerd wil worden, met de aanvrager bespreekt en toelicht.

2. Toelatingsonderzoek

De certificerende instelling controleert of het proces, het product en het kwaliteitssysteem van de aanvrager in overeenstemming zijn met deze beoordelingsrichtlijn en de uitvoeringsrichtlijnen. Zie hiervoor Bijlage 4. Auditprotocol.

De certificerende instelling stelt van het toelatingsonderzoek een rapportage op die als basis dient voor het verlenen van het certificaat.

3. Afgifte van het certificaat

Het certificaat wordt afgegeven in overeenstemming met het certificatiereglement van de certificerende instelling afgegeven, wanneer het toelatingsonderzoek met goed resultaat is afgerond.

4. Externe kwaliteitsbewaking

Na afgifte van het certificaat oefent de certificerende instelling controle uit zoals beschreven in hoofdstuk 6 Externe Kwaliteitsbewaking.

Bijlage 4. Auditprotocol

Deze bijlage hoort bij paragraaf 6.2.

1. Algemeen

Dit auditprotocol geeft inzicht in de werkwijze bij het uitvoeren van audits in het kader van deze BRL. In dit protocol komen de volgende zaken aan de orde:

- schematisch overzicht certificeringstraject;
- uitgangspunten voor het uitvoeren van de audits;
- werkwijze tijdens de audits;
- verslaglegging van de audits;
- checklist audit.

2. Schematisch verloop certificeringstraject

- Aanvraag door organisatie bij certificerende instelling
- Intakegesprek (optioneel)
- Contract
- **Jaar 1:** Toelatingsonderzoek (initiële audit)
 - Plannen auditdatum + vaststellen auditteam
 - Documentenbeoordeling
 - Vaststelling programma audit
 - Uitvoering audit + mondelinge terugkoppeling
 - Certificatie-instelling maakt rapportage
 - Rapportage aan organisatie (pdf per mail) met CC naar auditor (pdf)
 - Organisatie ontvangt indien voldaan wordt aan BRL 3500 een certificaat.
- **Jaar 2, 3 en 4:** Controletoetsen
 - Plannen auditdatum + vaststellen auditteam
 - Voorbereiding op basis van geleverde documenten
 - Vaststelling programma
 - Uitvoering audit + mondelinge terugkoppeling
 - Rapportage aan organisatie (pdf per mail) -en indien van toepassing- met CC naar auditor (pdf)
- **Jaar 5:** Herhalingstoetsen (nieuwe cyclus)
 - Proces gelijk aan initiële toets, met dien verstande dat het onderzoek dezelfde eisen omvat als de controletoetsen, aangevuld met een volledige systeemaudit.

3. Uitgangspunten

Doel van de audits

Het doel van de audits is om vast te stellen of een organisatie voldoet aan de eisen in de BRL 3500.

Uitvoering

Bij de audits gelden de volgende uitgangspunten:

- BRL 3500 en het auditprotocol in deze bijlage vormen de basis bij audits voor BRL 3500.
- De certificerende instelling is verantwoordelijk voor de gehele organisatorische procedure vanaf de afspraak met de te certificeren of gecertificeerde organisatie tot en met het opstellen van het rapport van de audit en de afgifte van het certificaat.
- Bij het toelatingsonderzoek/initiële toets en de herhalingstoets bestaat het auditteam uit auditoren van de certificerende instelling en een (externe restauratiedeskundige auditor(en)).

- De certificerende instelling maakt de rapportages van de initiële toetsen herhalingsstoetsen, in overleg met de externe auditor(en).
- Als de controletoes alleen door de restauratiedeskundige auditor(en) wordt uitgevoerd maakt deze de rapportage.
- Indien er bij een audit zodanige verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd worden op onderwerpen uit de BRL 3500 dat de certificerende instelling het noodzakelijk acht dat tussentijdse toetsing noodzakelijk is, dan wordt dit aan de organisatie meegedeeld na afloop van deze audit. De extra kosten van een tussentijdse toets zijn voor rekening van de te auditen organisatie.
- Voor klachten over de handelswijze van het auditteam of auditor van de certificerende instelling wordt doorverwezen naar de klachtenregeling van de certificerende instelling.
- Het auditteam dat betrokken was bij de audit wordt over de klacht door de certificerende instelling gehoord.

4. Werkwijze

Voorbereiding toelatingsonderzoek/initiële toets en herhalingsstoets

Om de audits gestructureerd en efficiënt te laten verlopen, geldt het volgende als uitgangspunt:

- De certificerende instelling controleert vooraf of de organisatie niet in surseance van betaling verkeert.
- De certificerende instelling maakt bij alle toetsen minimaal 6 weken van tevoren een afspraak met de organisatie en de auditoren voor het uitvoeren van de toets. De certificerende instelling stelt in overleg met de organisatie en de auditoren een auditprogramma op.
- De restauratiedeskundige auditor(en) beschikt (beschikken) minimaal 7 dagen van tevoren over de actuele bescheiden.

Voorbereiding controletoesen

- Als de controletoes alleen door de restauratiedeskundige auditor(en) wordt uitgevoerd maakt deze zelf afspraken met de organisatie.

De organisatie (of de entiteit) stuurt voor iedere audit aan de certificerende instelling minimaal:

- Een actuele referentielijst zoals beschreven in paragraaf 2.4 van deze BRL.
- Een management review (of directiebeoordeling) niet ouder dan een jaar.

Werkwijze initiële toets en herhalingsstoets

Hieronder is de globale werkwijze bij audits aangegeven. De precieze werkwijze wordt vastgesteld in overleg tussen certificerende instelling en de te auditen organisatie. De audit wordt conform het eerder vastgestelde auditprogramma uitgevoerd. Afwijkingen van het programma zijn mogelijk; deze worden aan het begin van de audit door het auditteam met de te certificeren of gecertificeerde organisatie besproken.

- Als eerste wordt een gesprek met de directie gevoerd waarin in ieder geval gesproken wordt over het profiel van de organisatie, de visie, het beleid en de kwaliteitszorg. Vragen zijn erop gericht om vast te stellen of en in hoeverre de organisatie voldoet aan de eisen van BRL 3500
- Daarna wordt onderzocht of de organisatie voldoet aan de eisen omtrent het proces (incl. restauratie-ethiek).
- Daarna worden werken bezocht/ projecten beoordeeld.
- De toets wordt beëindigd met een mondelinge terugkoppeling door het auditteam van de bevindingen van de audit aan de directie.

5. Verslaglegging

Aanwijzingen voor het maken van het auditrapport

De certificatie-instelling stelt de auditrapporten op volgens onderstaande richtlijnen, aan de hand van eigen sjablonen.

- In het auditrapport worden alle aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen vermeld met een aanwijzing of suggestie voor een oplossing daarvan en met de afspraken die tijdens de terugkoppeling zijn gemaakt.
- Het auditrapport bestaat uit een tekstueel deel waarin het auditteam de algemene bevindingen schetst en waarin afspraken zijn opgenomen en een checklist met per eis de score met aanvullende opmerkingen en de eventuele afwijking.
- De initiële toets omvat alle eisen van de BRL. Daarom wordt de checklist geheel ingevuld.
- Bij de controletoeetsen wordt deze aangevuld met te auditen onderwerpen naar aanleiding van de bevindingen van een eerdere audit: er wordt getoetst of de tekortkomingen, verbeterpunten en aandachtspunten die in de voorgaande audit zijn geconstateerd zijn opgelost, of de certificaathouder nog voldoet aan de eisen. Dit gebeurt op basis van een steekproef die ten minste een vierde van de eisen van het toelatingsonderzoek omvat.
- De rapportage van de herhalingstoets is het begin van een nieuwe cyclus en is vergelijkbaar met de rapportage van de initiële toets, met dien verstande dat het onderzoek dezelfde eisen omvat als de controletoeetsen, aangevuld met een volledige systeemaudit.

Verzenden van het auditrapport

Tenzij nadrukkelijk anders is overeengekomen, geldt het volgende:

- De CI zendt het rapport naar de betreffende organisatie.
- De CI zendt een exemplaar van het rapport ter kennisname in digitale vorm aan de restauratiedeskundige auditor(en).
- De rapportages mogen zonder toestemming van de betreffende organisatie (of entiteit) niet aan derden ter inzage worden gegeven.

Bijlage 5. Conversietabel NEN-EN-ISO 9001:2015 EN BRL 3500

Leeswijzer: Hieronder is een vergelijking ISO-9001: 20015- en VCA met de BRL ERM 3500 gemaakt. De tabel is opgesteld al handreiking naar aanbestedende partijen/ inkoopende afdelingen. Uiteraard zijn er verschillen tussen beide documenten. Belangrijkste reden voor deze verschillen is dat NEN-EN-ISO 9001 toeziet op een systeem dat de kwaliteit van een product of proces moet borgen en de BRL daarnaast tevens toeziet op het product of proces zelf.

Eis in ISO 9001:2015	§ in NEN-EN-ISO 9001:2015	Vindplaats van (deel van) de ISO-eis in BRL ERM 3500	Vindplaats in VCA-versie 6.0 (alleen VGM-aspecten)
Context van de organisatie	4		
Inzicht verkrijgen in de organisatie en haar context	4.1	3.1, 2.2, 5.1, 5.2	1.1, 1.3
Inzicht in de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden	4.2	3.1, 5.1, 5.2	
Vaststellen toepassingsgebied kwaliteitsmanagementsysteem	4.3	2.2, 3.1, 5.1, 5.2	1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 4.1
Kwaliteitsmanagementsysteem en haar processen	4.4	3.1, 5.1, 5.2	1.1, 4.2, 6.1, 8.2, 8.3, 8.4, 9.1, 9.2, 10.3
Leiderschap	5		
Leiderschap en betrokkenheid	5.1	3.1, 5.1, 5.2	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 7.1
Algemeen	5.1.1	3.1, 5.1, 5.2	
Klantgerichtheid	5.1.2	3.1	
Beleid	5.2	3.1, 5.1	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 4.1
Kwaliteitsbeleid vaststellen	5.2.1	3.1, 5.1	
Communiceren kwaliteitsbeleid	5.2.2	3.1	4.1, 3.7
Rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden	5.3	2.4, 2.6	1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 7.1, 8.1
Planning	6		
Maatregelen om kansen en bedreigingen te adresseren	6.1	3.1, 5.1, 5.2	
Kwaliteitsdoelstellingen en de planning om ze te behalen	6.2	2.3, 3.1, 5.1, 5.2, 5.4	
Planning van wijzigingen	6.3	3.1, 5.1, 5.2	
Ondersteuning	7		
Middelen	7.1	2.3, 5.4	
Algemeen	7.1.1	3.1, 5.1, 5.2	10.1
Personeel	7.1.2	2.4, 2.6, 2.5, 3.1, 4.2.4, 5.1, 5.2	1.2, 1.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4,
Infrastructuur	7.1.3	2.3, 3.1, 5.1, 5.2, 5.4	1.2, 9.1, 9.2
Omgeving voor de uitvoering van processen	7.1.4	2.3, 3.1, 5.1, 5.2, 5.4	
Monitorings- en meetmiddelen	7.1.5	2.3, 3.1, 5.1, 5.2, 5.4	
Kennis binnen de organisatie	7.1.6	2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 4.2.4, 5.1, 5.2	1.2, 1.4, 1.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 6.2
Competentie	7.2	2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 4.2.4, 5.1, 5.2	1.2, 1.3, 1.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 6.2
Bewustzijn	7.3	2.2	1.3, 1.4, 1.5, 3.5, 4.1
Communicatie	7.4	2.2	4.1, 4.2
Gedocumenteerde informatie	7.5	5.1	2.1, 6.1
Algemeen	7.5.1	3.1, 5.1, 5.2	
Creëren en actualiseren	7.5.2	3.1, 5.1, 5.2	
Beheersing van gedocumenteerde informatie	7.5.3	3.1, 5.1, 5.2	
Uitvoering	8		
Operationele planning en beheersing	8.1	4.2.BRL	
Eisen voor producten en diensten	8.2		
Communicatie met de klant	8.2.1	4.1.1, 4.1.2, 4.4	
Vaststelling van eisen met betrekking tot producten en diensten	8.2.2	3.5, 4.1.1, 4.1.2, 4.2.2, 4.2.3, 4.3, 4.4	1.1
Beoordeling van eisen voor producten en diensten	8.2.3	4.2.3 en 4.3	
Wijzigingen van eisen van producten en diensten	8.2.4	4.2.3 en 4.3	

Eis in ISO 9001:2015	§ in NEN-EN-ISO 9001:2015	Vindplaats van (deel van) de ISO-eis in BRL ERM 3500	Vindplaats in VCA-versie 6.0 (alleen VGM-aspecten)
Ontwerp en ontwikkeling van producten en diensten	8.3	NVT ²⁸	
Algemeen	8.3.1	NVT	
Planning van ontwerp en ontwikkeling	8.3.2	NVT	
Input van ontwerp en ontwikkeling	8.3.3	NVT	
Beheersing van ontwerp en ontwikkeling	8.3.4	NVT	
Output van ontwerp- en ontwikkeling	8.3.5	NVT	
Wijzigingen van ontwerp en ontwikkeling	8.3.6	NVT	
Beheersing van extern geleverde processen, producten en diensten	8.4	4.2.4, 5.1	
Algemeen	8.4.1	2.3, 2.4, 4.2.4, 5.1, 5.4	10.1
Soort en mate van beheersing	8.4.2	2.3, 4.2.4, 5.1, 5.4	10.1
Informatie voor externe leveranciers	8.4.3	2.3, 4.2.4, 5.1, 5.4	3.6, 3.7, 10.1, 10.3
Productie en dienstverlening	8.5		
Beheersing van productie en dienstverlening	8.5.1	2.3, 2.4, 4.2, 4.3, 5.4	10.1
Identificatie en naspeurbaarheid	8.5.2	2.4, 3.1, 4.2.7, 5.1, 5.2,	
Eigendom van klanten of externe leveranciers	8.5.3	4.2.6, 5.1,	
In stand houden	8.5.4	3.1, 5.1, 5.2,	
Nazorgactiviteiten	8.5.5	4.2.7, 5.1,	
Beheersing van wijzigingen	8.5.6	2.2., 4.1.1, 4.1.2, 4.2.3, 4.3, 5.1	
Vrijgave van producten en diensten	8.6	4.2.7, 4.3, 5.1,	
Beheersing van afwijkende producten en diensten	8.7	4.2.6, 5.1.	
Evaluatie van prestaties	9		
Monitoren, meten, analyseren en evalueren	9.1		
Algemeen	9.1.1	3.1, 5.1 en 5.3	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 4.1, 4.2, 8.1, 9.2, 11.1, 11.2
Klanttevredenheid	9.1.2	3.1 en 5.1	
Analyse en evaluatie	9.1.3	3.1, 5.1 en 5.3	1.4, 4.1, 4.2, 7.2, 9.2, 10.2, 11.1, 11.2
Interne audit	9.2	5.1	1.5
Directiebeoordeling	9.3	3.1 en 5.2.1	1.3, 1.4, 1.6
Algemeen	9.3.1	5.1	
Input voor de directiebeoordeling	9.3.2	5.1	
Output van de directiebeoordeling	9.3.3	5.1	
Verbetering	10		
Algemeen	10.1	2.5, 3.1, 4.2, 4.3 en 5.1	
Afwijkingen en corrigerende maatregelen	10.2	3.1, 5.1 en 5.3	1.3, 1.5, 7.2, 11.1, 11.2
Continue verbetering	10.3	3.1 en 5.1	1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 7.2, 11.1, 11.2

NB: Hoofdstuk 8.3 'Ontwerp en Ontwikkeling van producten en diensten' van ISO 9001:2015 is niet van toepassing op BRL ERM 3500, omdat het onderwerp van de BRL niet gaat over ontwerp, maar over onderhoud en restauratie.

²⁸ Ontwerp in de zin van ISO betreft het opstellen van nieuwe producten en productieprocessen. Dit speelt in de BRL geen rol.

Bijlage 6. Vergunningplicht: wetten en verordeningen

Deze bijlage hoort bij paragraaf 3.5.

In deze bijlage vindt u informatie over de vraag wanneer een vergunning nodig is voor een activiteit aan een monument (A). Ook vindt u informatie over de eisen aan bouwproducten (B) en Arbo- en veiligheidsaspecten (C).

A. ACTIVITEITEN (bouwen, wijzigen, slopen), Woningwet, WABO, Erfgoedwet

Vergunningplicht

Als een monument gewijzigd wordt, kan dit op verschillende manieren vergunningplichtig zijn. Het kan zijn dat het valt onder de activiteit 'wijzigen van een monument', onder de activiteit 'bouwen', of beide. Het kan daarnaast ook vallen onder de categorie 'strijdig gebruik' ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan (in de toekomst het omgevingsplan). Het gaat in alle gevallen om een vergunningplicht op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Activiteit 'wijzigen van een monument'

Een vergunning is nodig voor het afbreken, verstoren, verplaatsen, in enig opzicht wijzigen of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht. Dit staat in artikel 2.1, 1e lid, onder f van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Op grond van artikel 2.2. 1e lid, onder b van de Wabo kan een provincie of gemeente deze vergunningplicht ook van toepassing verklaren op de aangewezen provinciale en gemeentelijke monumenten.

Activiteit 'bouwen'

Een vergunning is in beginsel nodig voor het bouwen van een bouwwerk. Dit staat in artikel 2.1 1^e lid, onder a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

'Strijdig gebruik' ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan

Indien sprake is van een gebruik in strijd met een bestemmingsplan²⁹, dan is een omgevingsvergunning voor 'strijdig gebruik' nodig. Dit staat in artikel 2.1 1^e lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Als sprake is van 'kleine' vergunningvrije bouwactiviteiten conform Bijlage II artikel 2 Bor zijn deze altijd vergunningvrij voor het aspect 'bouwen', ook als de bouwactiviteiten in strijd zijn met het bestemmingsplan. Er is dan geen omgevingsvergunning vereist voor planologische afwijking op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wabo.

Bij de 'omvangrijkere' vergunningvrije bouwactiviteiten als bedoeld in Bijlage II artikel 3 Bor is bij strijd met het bestemmingsplan¹ een omgevingsvergunning voor 'strijdig gebruik' vereist.

Vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' en/of 'wijzigen van een monument'

Een deel van de werkzaamheden aan monumenten valt onder de categorie Vergunningvrij voor de activiteit 'bouwen' en/of voor de activiteit 'wijzigen van een monument'. Dit op grond van de artikelen 2, 3a en 4a van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Let op: Als sprake is van strijdig gebruik met het bestemmingsplan is wel een omgevingsvergunning voor 'strijdig gebruik' nodig, met uitzondering van 'kleine' vergunningvrije bouwactiviteiten conform Bijlage II artikel 2 Bor.

²⁹ Of een beheersverordening, een exploitatieplan of de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening of een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan artikel 3.7, vierde lid, tweede volzin, van die wet.

De volgende activiteiten zijn vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' en gedeeltelijk ook voor het aspect 'wijzigen van een monument':

1. *Gewoon onderhoud en onderhoud waarbij materiaalsoort, vormgeving, detaillering en profilering niet wijzigen.* Dit is vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' en 'wijzigen van een monument'. Dit staat in Bijlage II, artikel 3a van het Bor voor een rijksmonument en 4a voor monumenten. Bijvoorbeeld:
 - het overschilderen in dezelfde kleur/verfsysteem.
Dit is geen bouwen in de zin van de Woningwet. Er geldt ook geen vergunningsplicht voor het aspect 'wijzigen van een monument';
 - het vervangen van kapotte ruiten of kozijnen door hetzelfde type/materiaalsoort.
Dit is vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' op grond van artikel 2, ten eerste, van bijlage II van het Bor. Dit is vergunningvrij voor het aspect 'wijzigen van een rijksmonument' op grond van artikel 3a van bijlage II van het Bor.
 - het opstoppen van rieten daken;
 - het vervangen van enkele dakpannen.
2. *Activiteiten in een monument aan onderdelen zonder monumentale waarde*
Bouwen in, aan, op of bij een monument: activiteiten in, aan of op onderdelen zonder monumentale waarde, maar die wel deel uitmaken van een monument, zijn vergunningvrij voor het aspect 'wijzigen van een monument'. Dit staat in bijlage II artikel 3a van het Bor voor rijksmonumenten en in artikel 4a van het Bor voor rijksmonumenten en andere monumenten. Het bouwen is voorts vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' als het bouwwerken zijn als bedoeld in artikelen 2 en 3 van Bijlage II van het Bor.
3. *Bouwen in beschermde stads- en dorpsgezichten*
Inpandige veranderingen en bepaalde activiteiten op achtererven zijn vergunningvrij voor het aspect 'bouwen', mits het resultaat niet zichtbaar is vanaf het openbaar gebied en het bouwen betreft als bedoeld in de artikelen 2 en 3 van het Bor.
Dit staat in Bijlage II artikel 4a, tweede lid, van het Bor.

Ad 1 t/m 3: Als de activiteiten genoemd onder 2 en 3 en de activiteit 'het vervangen van kapotte ruiten of kozijnen door hetzelfde type/materiaalsoort' genoemd onder 1 plaatsvinden in een bouwwerk met een gebruik dat strijdig is met het bestemmingsplan, dan is een omgevingsvergunning voor 'strijdig gebruik' nodig. Daarvoor geldt op grond van artikel 4a van Bijlage II van het Bor de verkorte procedure voor zogenaamde 'kruimelgevallen' in de Wet Ruimtelijk Ordening (procedure van 8 weken in plaats van de reguliere procedure van 24 weken).

Ad 1: Onderhoud wordt beschouwd als een vorm van verbouwen, waarbij het uiterlijk – beoordeeld naar de detaillering, profilering en vormgeving – gelijk blijft. Hiervoor is geen omgevingsvergunning noodzakelijk.

- Voor rijksmonumenten gelden eisen zoals beschreven in de brochure *Vergunningvrij*, versie 2.2, RCE, 1-1-2018.
- Voor gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten gelden de regels uit de gemeentelijke of provinciale verordeningen.

Constructieve wijzigingen

Constructieve wijzigingen zijn altijd vergunningplichtig als het gaat om een verandering van de draagconstructie.

Andere constructieve wijzigingen zijn vergunningvrij voor het aspect 'bouwen' mits het gebruik niet strijdig is met het bestemmingsplan. Als wijziging plaatsvindt aan monumentwaardige onderdelen geldt wel een vergunningplicht voor het aspect 'wijzigen van een monument'.

Afwijken van Bouwbesluit 2012 bij monumenten mogelijk onder vergunning

Voor de restauratie van een monument gelden in beginsel de voorschriften voor een verbouwing zoals omschreven in het Bouwbesluit 2012. Op grond van artikel 1.13 van het Bouwbesluit 2012 blijft een voorschrift voor een verbouwing echter buiten beschouwing als aan de omgevingsvergunning

voor de restauratie van een monument een voorschrift is verbonden dat afwijkt van het voorschrift in het Bouwbesluit 2012. Het voorschrift dat aan de omgevingsvergunning voor de restauratie van een monument verbonden is, komt hiervoor als het ware in de plaats. Omdat hiermee mogelijk niet wordt voldaan aan alle voorschriften uit het Bouwbesluit 2012, kan dit tot gevolg hebben dat de gebruiksmogelijkheden van het monument worden beperkt.

De website www.monumenttoezicht.nl geeft voor verschillende werkzaamheden aan gebouwde monumenten praktische handvatten om de vergunningplicht te bepalen

B. MATERIALEN (BOUWPRODUCTEN)

Bouwproducten moeten aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. De wijze waarop de fabrikant moet vastleggen aan welke kwaliteitseisen een bouwproduct voldoet is wettelijk voorgeschreven in de Europese Verordening Bouwproducten nr. 305/2011/EU (Construction Products Directive, CPR) wanneer dat product onder CE-markering wordt geleverd. Hiermee is verhandelen van bouwproducten binnen de EU vereenvoudigd.

Wat zijn bouwproducten?

Bouwproducten zijn producten die in de handel verkrijgbaar zijn.

Bouwproducten die op locatie gemaakt worden (bijvoorbeeld een ter plaatse gemengde mortel) vallen niet onder de Verordening. Ook materialen of voorwerpen die speciaal voor een restauratie gemaakt worden vallen niet onder de CPR.

Wat is CE-markering voor bouwproducten en wanneer is dit verplicht?

Voor bouwproducten geldt een verplichte CE-markering als voor het product een geharmoniseerd normblad door de Europese Commissie is afgekondigd in het OJEU³⁰. In zo'n normblad zijn de essentiële kenmerken (producteigenschappen) vastgelegd waarover de producent de van toepassing zijnde waarde kan aangeven in de verplichte prestatieverklaring van de fabrikant.

U vindt de CE-markering op het etiket of in de bij het product gevoegde informatie.

De essentiële kenmerken hebben onder meer betrekking op sterkte (constructieve veiligheid), brandveiligheid, gezondheid, gebruiksveiligheid, hygiëne, energiezuinigheid en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

Gevolgen van de CPR bij monumenten

Overheidsopdrachtgevers, of daarmee vergelijkbare opdrachtgevers met een monopoliepositie, mogen bij aanbestedingen geen eisen stellen voor andere kenmerken dan de essentiële kenmerken in de prestatieverklaring (deze zijn verwoord in Annex ZA van de geharmoniseerde norm). Ook mogen deze organisaties bij aanbestedingen geen private keurmerken eisen voor die producten.³¹

C. ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN EN VEILIGHEID

Een bedrijf moet de Nederlandse Arbeidsomstandighedenwet en daarop gebaseerde uitwerkingen, of gelijkwaardige buitenlandse uitwerkingen van de Europese Kaderrichtlijn Arbeidsveiligheid, in acht nemen.

Naast werkgevers, hebben ook opdrachtgevers een verantwoordelijkheid voor een gezonde en veilige werkomgeving. Zij dienen goede randvoorwaarden te creëren om gezond en veilig te werken.

Elke opdrachtgever zorgt ervoor dat in de ontwerpfase van een bouwproject rekening wordt gehouden met de verplichtingen voor de arbeidsomstandigheden die gelden in de uitvoeringsfase. Dit betekent

³⁰ OJEC = Official Journal of the European Community.

³¹ Dit geldt ook als er sprake is van vrijwillige CE-markering van een bouwproduct op basis van een Europese technische goedkeuring (ETG of ETA). Bij het ontbreken van een geharmoniseerd normblad kan een producent op vrijwillige basis zijn product in de markt plaatsen met een vrijwillige prestatieverklaring met CE-markering.

dat een bouwproject gezond en veilig gerealiseerd moet worden en binnen de grenzen van de Arbeidsomstandighedenwet.

De aanwezige machines moeten voldoen aan het Warenwetbesluit machines, of gelijkwaardige buitenlandse uitwerkingen van de Europese Machinerichtlijn (2006/42/EG).

Bijlage 7. Fotovoorbeelden Restauratieladder voor het gaande werk

90-1 Het gevluht

Deze bijlage hoort bij paragraaf 4.1.2

In deze bijlage zijn voorbeelden opgenomen van de toepassing van de Restauratieladder op het gaande werk in molens.

Deelvervangning van (delen van) de stalen roeden in de werkplaats

Restauratieladder categorie 2: Repareren

Subonderdeel: 90-1-1 Metalen roeden

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Bij metaalconstructies van molenroeden waar aangetaste platen plaatselijk worden verwijderd en door middel van deelvervangning herstellen doormiddel van het opnieuw klinken van nieuwe delen.

Nieuwe roeden met moderne materialen vervaardigd in de werkplaats

Restauratieladder categorie 3b: Imiteren.

Subonderdeel: 90-1-1 Metalen roeden

Restauratiecategorie: 3b: Imiteren

Bij metalen molenroeden het vervaardigen van nieuwe roeden uitgevoerd in moderne materialen en uitgevoerd doormiddel van modern klinkwerk.

Nieuwe fokken op het gevluht uitgevoerd in een afwijkend materiaal.

Restauratieladder categorie 3c: Verbeteren

Subonderdeel: 90-1-4 Fokwieken

Restauratiecategorie: 3c: Verbeteren

Het beeld blijft gelijk door toepassing van gelijke kleuren en de oorspronkelijke vorm. Door het wijzigen van de materiaalsoort zullen de fokken langer meegaan dan houten exemplaren.

Herstellen van het gevluht door het vervangen van de houten fokken vervaardigd in de werkplaats.
Restauratieladder categorie 2: Repareren

Subonderdeel: 90-1-4 Fokwieken
Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Het gevluht wordt hersteld door het maken van nieuwe houten fokken in dezelfde vorm, materiaal en met dezelfde verbindingstechnieken.

Toelichting: op niveau van het gevluht is sprake van restauratiecategorie repareren. Op niveau van de fokwieken is de categorie echter kopiëren.

Repareren van de Dekker-stroomlijnneus in het werk uitgevoerd.

Restauratieladder categorie 2: Repareren

Subonderdeel: 90-1-4 Dekker-stroomlijnneus
Restauratiecategorie: 2: Repareren

Subonderdeel: 90-1-2 Hekwerk zelfzwichting
Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Het gevluht wordt in het werk hersteld door reparatie van diverse delen in de Dekker-stroomlijnneus en het vervangen van diverse delen van het houten hekwerk (zelfde vorm, materiaal en verbindingstechnieken).

Toelichting: op niveau van het gevluht is sprake van restauratiecategorie repareren. Op niveau van de stroomlijnneus en zelfzwichting is de categorie echter kopiëren.

90-2 Assen en spillen

Deze bijlage hoort bij paragraaf 4.1.2

Vervanging van zwaar beschadigde delen van een spil.

Restauratieladder categorie 3b: Imiteren

Subonderdeel: 90-2-2 Koningsspil

Restauratiecategorie: 3b: Imiteren

Bij een houten spil waar het houtwerk zwaar aangetast is, is het houtwerk vervangen in een andere houtsoort, in dezelfde vorm, met hergebruik van de bestaande lageringen.

In het werk vervangen van versleten neuten in het doodbed van een pellerij.

Restauratieladder categorie 3a: Kopiëren

Subonderdeel: 90-2-3 Tapneuten doodbed

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Bij versleten houten tapneuten in een lagering is de lagering in het werk hersteld doormiddel van het vervangen van het hout zelfde vorm, materiaal en verbindingstechnieken.

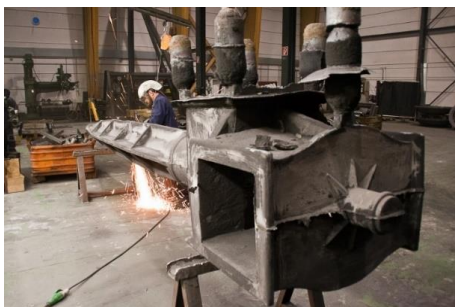
Reparatie van een beschadigde askop van een bovenas in de werkplaats.

Restauratieladder categorie 2: Repareren

Subonderdeel: 90-2-1 Gietijzeren bovenas

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Bij een breuk van een deel van de gietijzeren askop is een nieuw deel gemaakt en aan het bestaande gietijzer gelast in de werkplaats.

Het vervaardigen van een nieuwe gietijzeren bovenas.

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Subonderdeel: 90-2-1 Gietijzeren bovenas

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Het vervangen van een onderdeel zoals een bovenas in oorspronkelijke vorm en materialen.

Het in de werkplaats vervaardigen van een nieuw halslager.

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Subonderdeel: 90-2-3 Halslager

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Bij gebroken lageringen waardoor de assen warmlopen in de lagering het gebroken lager vervangen doormiddel van een gelijke lagering.

90-3 Molenwielen

Deze bijlage hoort bij paragraaf 4.1.2

Deelvervangning van (delen van) een bovenwiel in het werk

Restauratieladder categorie 2: Repareren

Subonderdeel: 90-3-2 Plooistukken
Restauratiecategorie: 2: Repareren

Subonderdeel: 90-3-4 Velg
Restauratiecategorie: 2: Repareren

Bij molenwielen waar plaatselijk verzwakt hout aanwezig is en kan worden volstaan met deelvervangning van onderdelen. Bijvoorbeeld het plaatselijk uitstukken van de velg en plooistukken.

Vervanging van onderdelen van een bovenwiel.

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Subonderdeel: 90-3-2 Plooistukken
Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Subonderdeel: 90-3-4 Velg
Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Bij een molenwiel waar diverse onderdelen zwaar aangetast zijn en niet deels hersteld kunnen worden, worden onderdelen als plooistukken, velgen en kruisarmen nieuw vervaardigd worden om het wiel te herstellen. Als dit in dezelfde vorm, materiaal en verbindingstechnieken gebeurt preekt men over kopiëren. Als er een ander materiaal gebruikt wordt (bv. bilinga in plaats van eiken) is er sprake van imiteren.

Het in de werkplaats vervaardigen van een nieuw waterwiel.

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

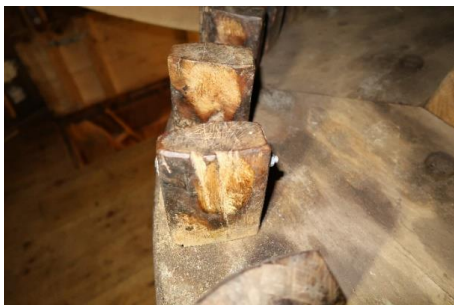
Het in de werkplaats vervaardigen van een nieuw waterwiel met gelijke materialen, vorm, afmetingen en verbindingen als het bestaande wiel.

Het in de werkplaats vervaardigen van een nieuw wiel.

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Het namaken van een bestaand wiel met toepassing van hetzelfde materialen, vorm (maatvoeringen en detailleringen) en dezelfde verbindingstechniek.

Het in het werk repareren van gebroken kammen.

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Onderdeel: 90-3-3 Kammen

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Het in het werk doorbouten van een gebroken kam ter versteviging en behoud van de bestaande kam.

Het in het werk vervangen van kammen.

Restauratiecategorie: 3: Vernieuwen

Onderdeel: 90-3-3 Kammen

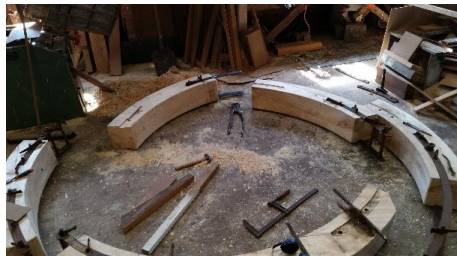
Restauratiecategorie: 3c: Verbeteren

Het in het werk vernieuwen van kammen, met een (nieuwer) slijtvaster houtsoort. Maatvoering wel conform de bestaande maatvoering.

Toelichting: op niveau van het wiel is sprake van restauratiecategorie repareren. Op niveau van de kam is de categorie echter verbeteren.

90-4 De vang

Deze bijlage hoort bij paragraaf 4.1.2

Deelvervanging van vangstukken vervaardigd in de werkplaats.

Restauratieladder categorie 3a: Kopiëren

Onderdeel: 90-4-1 Vangstukken

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Bij versleten houten delen van een vang de betreffende onderdelen te vervangen met hetzelfde materiaal, dezelfde vorm en dezelfde verbindingstechniek. Met behoud van bestaand ijzerwerk.

90-5 Inrichtingen

Deze bijlage hoort bij paragraaf 4.1.2

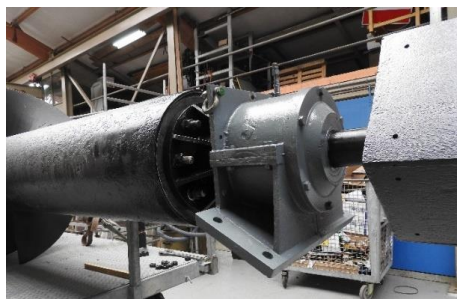
Het in de werkplaats conserveren van een stalen vijzel

Restauratieladder categorie 1: Conserveren

Subonderdeel: 90-5-5 Stalen vijzel

Restauratiecategorie: 1: Conserveren

Bij stalen en houten vijzels welke in contact blijven met water voorzien van een afwerkingslaag om de levensduur van de vijzel te verlengen.

Het in de werkplaats reviseren van een gesloten lager van de vijzel

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Subonderdeel: 90-5-5 Stalen vijzel

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Vervangen van een gebroken lichtbalk van een maalkoppel

Restauratiecategorie: 2: Repareren

Subonderdeel: 90-5-2 Lichtwerk met kruisvonder

Restauratiecategorie: 3a: Kopiëren

Het repareren van een maalkoppel doormiddel van het vervangen van een gebroken lichtbalk van het lichtwerk in dezelfde vorm, hetzelfde materiaal en dezelfde verbindingstechniek.

Toelichting: op niveau van de inrichting is sprake van restauratiecategorie repareren. Op niveau van het lichtwerk met kruisvonder is de categorie echter kopiëren.

Het in de werkplaats vervaardigen van een nieuwe houten vijzel uit afwijkende materialen en hergebruik van bestaande delen.

Restauratiecategorie: 3b: Imiteren

Bijlage 8. Richtlijnen gebruik logo Restauratiekwaliteit

Deze bijlage behoort bij paragraaf 3.6.

Het beeldmerk 'Restauratiekwaliteit', is ontwikkeld om naar alle betrokken partijen duidelijkheid te verschaffen over de kwaliteitsborging van activiteiten in de monumentenzorg.

	<p>Het beheer van het merk en het toezicht op een juist gebruik van het beeldmerk worden uitgeoefend door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit, dat functioneert onder ERM. De daartoe bevoegde certificatie-instelling en zien toe op een juist gebruik van het beeldmerk tijdens hun controles bij de certificaathouders.</p>
---	--

Restauratiebedrijven die zijn gecertificeerd voor de in de beoordelingsrichtlijn en uitvoeringsrichtlijn beschreven activiteiten mogen het beeldmerk voeren.

De certificaathouder heeft het recht producten die geheel overeenkomstig deze beoordelingsrichtlijn zijn gerestaureerd of gerenoveerd duidelijk te voorzien van het beeldmerk Restauratiekwaliteit, zoals gespecificeerd in het certificaat. Nadere aanduidingen kunnen nodig zijn op grond van relevante uitvoeringsrichtlijnen behorende bij deze beoordelingsrichtlijn. De certificaathouder onthoudt zich van gebruik van het logo restauratie kwaliteit als dit de geloofwaardigheid van het merk kan aantasten.

Als het niet wenselijk of niet mogelijk is om producten te merken, heeft de certificaathouder het recht de leveringen en/of werkzaamheden te vergezellen van documenten (offertes, overeenkomsten, leverbonnen) die duidelijk zijn voorzien van het beeldmerk Restauratiekwaliteit, zoals gespecificeerd in het certificaat.

Voorts heeft de certificaathouder het recht om het beeldmerk te plaatsen:

- op briefpapier, mits de brief geen melding maakt van restauratie-activiteiten die niet zijn of worden uitgevoerd onder certificatie;
- in algemene zin (inclusief promotie en bedrijfspresentatie op bijvoorbeeld bedrijfsauto's), als dit materiaal:
 - mede betrekking heeft op de restauratie van monumenten die is of wordt uitgevoerd onder certificatie en;
 - op geen enkele manier betrekking heeft op de restauratie van monumenten die niet zijn of worden uitgevoerd onder certificatie.

Wanneer een document over meerdere activiteiten gaat, waarvan een deel wel en een deel niet onder certificatie is of wordt uitgevoerd, dan mag het beeldmerk alleen in dat document worden geplaatst op een zodanige manier dat volstrekt duidelijk is welke activiteiten onder certificatie zijn uitgevoerd.

Met "onder certificatie" wordt bedoeld "conform de eisen en de interne en externe kwaliteitsborging, zoals omschreven in de beoordelingsrichtlijn en uitvoeringsrichtlijn". Hierbij geldt de bij aanvang van de uitvoering van de restauratie vigerende versie van de beoordelingsrichtlijn en uitvoeringsrichtlijn.

Tegen restauratiebedrijven die het voorgeschreven gebruik van het beeldmerk overtreden kunnen sancties worden ingesteld. Een mogelijke sanctie is het verlies van de bevoegdheid van het gebruik van het beeldmerk. Het beeldmerk is wettig gedeponereerd. Elk misbruik van het beeldmerk kan privaatrechtelijk worden aangepakt.